

Rada pro výzkum a vývoj

Č. j.: 02245/08-RVV

V Praze dne 8. února 2008

Výtisk č.

PRO SCHŮZI VLÁDY

Věc: **Návrh Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice**

Důvod předložení:

Návrh se předkládá na základě Plánu nelegislativních úkolů vlády na 1. pololetí 2008, schváleného usnesením vlády ze dne 19. prosince 2007 č. 1433

Obsah:

- I. Návrh usnesení vlády
- II. Předkládací zpráva
- III. Návrh Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR
- IV. Výsledky připomínkového řízení*
- V. Přílohy

Předkládá:

Ing. Mirek Topolánek
předseda vlády

předseda Rady pro výzkum a vývoj

I.

Návrh

USNESENÍ

vlády České republiky

ze dne č.

k návrhu Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice

V l á d a

I. s c h v a l u j e předložený návrh Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice.

II. u k l á d á

1. předsedovi vlády a předsedovi Rady pro výzkum a vývoj promítnout Reformu systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice podle bodu I. tohoto usnesení do
 - a) návrhu „Výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum a vývoj na rok 2009 s výhledem na léta 2010 a 2011“ a předložit ho vládě do 31. května 2008,
 - b) návrhu novely zákona č. 130/2002 Sb. a jeho prováděcích předpisů a předpisů souvisejících a předložit ho vládě do 30. června 2008,
 - c) návrhu "Změn ve státní správě výzkumu, vývoje a inovací nevyžadujících úpravy právních předpisů" a předložit ho vládě do 30. září 2008,
 - d) návrhu „Koncepte Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací“ a předložit ho vládě do 31. října 2008,
 - e) návrhu "Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015" a předložit ho vládě do 31. března 2009,
2. ministři školství, mládeže a tělovýchovy, ve spolupráci s předsedou vlády a předsedou Rady pro výzkum a vývoj, promítnout Reformu systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice podle bodu I. tohoto usnesení do
 - a) návrhu Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace a předložit ho vládě do 30. dubna 2008,
 - b) prováděcích dokumentů k Operačnímu programu Výzkum a vývoj pro inovace a předložit je k závaznému projednání Radě pro výzkum a vývoj do 30. června 2008,
3. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů, kteří jsou poskytovateli státní podpory výzkumu a vývoje, předsedovi Akademie věd České republiky a předsedovi Grantové agentury České republiky
 - a) nepřijímat na rok 2011 a následující roky žádné nové závazky u výdajů státního rozpočtu na programy aplikovaného výzkumu a vývoje,

- b) předložit do 30. června 2008 předsedovi vlády a předsedovi Rady pro výzkum a vývoj návrh organizace státní správy výzkumu, vývoje a inovací v oblasti jejich působnosti, vycházející z Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice podle bodu I. tohoto usnesení,
4. ministři školství, mládeže a tělovýchovy předložit vládě do 30. června 2008 návrh Koncepte mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji České republiky do roku 2015, vycházející z Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice podle bodu I. tohoto usnesení,
 5. ministři vnitra předložit vládě do 30. června 2008 návrh Meziresortní koncepte bezpečnostního výzkumu a vývoje do roku 2015, vycházející z Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice podle bodu I. tohoto usnesení,
 6. ministryni obrany předložit vládě do 30. listopadu 2008 návrh Koncepte obranného výzkumu a vývoje do roku 2015, vycházející z Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice podle bodu I. tohoto usnesení,
 7. ministři kultury předložit vládě do 30. listopadu 2008 návrh Meziresortní koncepte aplikovaného výzkumu a vývoje národní identity do roku 2015, vycházející z Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice podle bodu I. tohoto usnesení,
 8. ministři zemědělství předložit vládě do 30. listopadu 2008 návrh Koncepte zemědělského výzkumu a vývoje do roku 2015, vycházející z Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice podle bodu I. tohoto usnesení,
 9. předsedovi vlády a předsedovi Rady pro výzkum a vývoj ve spolupráci s ministrem školství, mládeže a tělovýchovy předložit vládě do 31. března 2009 návrh Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015, vycházející z Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice podle bodu I. tohoto usnesení.

Provedou:

předseda vlády a předseda Rady pro výzkum a vývoj

ministr školství, mládeže a tělovýchovy

ministr vnitra

ministryně obrany

ministr kultury

ministr zemědělství

členové vlády a vedoucí ostatních ústředních orgánů

předseda Akademie věd České republiky

předseda Grantové agentury České republiky

II.

Předkládací zpráva

Všechny dosavadní pokusy o výraznější změnu systému podpory výzkumu a vývoje /dále jen "VaV"/ a inovací skončily tím, že v jednom funkčním období vlády byly připraveny jen podklady "pro příští vládu". Bez ohledu na výsledky voleb pak práce začaly znovu, realizovaly se jen dílčí změny. Návrh usnesení vlády k realizaci Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR /dále jen "Reformy"/ proto vychází ze základního faktu, že Reformu má smysl připravovat pouze tehdy, bude-li realizována během funkčního období vlády, tj. prakticky do března r. 2009.

Jedním z důvodů současného, nepříliš uspokojivého stavu je fakt, že cíle předchozích změn byly postupně rozmělněny ("rozpracovány") do stovek opatření s velmi volnou, či neexistující vzájemnou vazbou a bez jasného zhodnocení, jak přispívají k stanoveným cílům. Předkládaná reforma je proto zaměřena na dosažení sedmi cílů:

- (1) Zjednodušit podporu VaV - instituce podporovat podle výsledků, týmy projektově.
- (2) Výrazně snížit počet 22 rozpočtových kapitol, z nichž je podporován VaV ČR, zjednodušit administrativu.
- (3) Podpořit excelenci ve výzkumu, zvýhodňovat ji a zajistit využití jejích výsledků pro inovace.
- (4) Podmínit programovou podporu VaV spoluprací veřejného výzkumu s uživateli výsledků VaV, založenou na podílovém financování z veřejných a soukromých zdrojů.
- (5) Zavést pružnější organizační struktury veřejného výzkumu.
- (6) Zajistit odborníky pro výzkum, vývoj a inovace.
- (7) Intenzivně zapojit ČR do mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích.

Cíle Reformy jsou podrobně popsány a odůvodněny v části III. materiálu.

Návrh reformy vychází ze čtyř analýz schválených vládou v roce 2007, v odůvodnění reformy je uveden jejich souhrn (SWOT):

1. Usnesením vlády ze dne 23. května 2007 č. 539 k Souhrnnému vyhodnocení výsledků programů výzkumu a vývoje ukončených v roce 2005, kde bylo rovněž vyhodnoceno plnění usnesení vlády ze dne 23. června 2004 č. 644 k hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků a systém poskytování veřejných výdajů na výzkum a vývoj na jednotlivých resortech.
2. Usnesením vlády ze dne 29. října 2007 č. 1213 o rekapitulaci plnění opatření přijatých na základě předcházejících analýz výzkumu a vývoje, kde bylo provedeno souhrnné zhodnocení plnění úkolů uložených k systému výzkumu a vývoje předchozími vládami.
3. Usnesením vlády ze dne 14. listopadu 2007 č. 1284 k Analýze stavu výzkumu, vývoje a inovací v České republice a jejich srovnání se zahraničím v roce 2007, kde je z hlediska mezinárodních kritérií porovnán stav v ČR a ve vyspělých zemích z hlediska výzkumu, vývoje, inovací a konkurenceschopnosti.
4. Usnesením vlády ze dne 21. listopadu 2007 č. 1305 k Vyhodnocení plnění Národní inovační politiky České republiky na léta 2005-2010 v roce 2007, kde bylo konstatováno neplnění nebo zpoždění řady úkolů souvisejících právě se systémem podpory.

Předkládaným návrhem reformy je plněno i programové prohlášení vlády, které obsahuje úkol „Provést audit systému výzkumu a vývoje“. Tento úkol byl rozšířen na Reformu systému výzkumu, vývoje a inovací tak, aby vláda nejen konstatovala současný stav, ale zároveň přijala opatření k jeho zlepšení. Návrh reformy je v souladu s výzvami, které Rada EU pro konkurenceschopnost adresovala členským zemím v závěrech k „Budoucnosti vědy a technologií v Evropě" na svém jednání ve dnech 22. - 23. listopadu 2007 v Bruselu.

Návrh Reformy bude realizován sedmi vzájemně provázanými materiály pro schůzi vlády:

- a) návrhem „Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace“ podle bodu II.2. návrhu usnesení vlády – do 30. dubna 2008,
- b) návrhem „Výdajů státního rozpočtu ČR na výzkum a vývoj na rok 2009 s výhledem na léta 2010 a 2011“ podle bodu II.1.a) návrhu usnesení vlády - do 31. května 2008,
- c) návrhem novely zákona č. 130/2002 Sb. a jeho prováděcích předpisů a předpisů souvisejících podle bodu II.1.b) návrhu usnesení vlády - do 30. června 2008,
- d) návrhem „Změn ve státní správě výzkumu, vývoje a inovací, nevyžadujících úpravy právních předpisů“ podle bodu II.1.c) návrhu usnesení vlády - do 30. září 2008,
- e) návrhem Koncepce Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací podle bodu II.1.c) návrhu usnesení vlády - do 31. října 2008

a dále:

- f) meziresortními koncepcemi průřezových oblastí výzkumu a vývoje podle bodů II.4. – II.8 návrhu usnesení vlády – postupně do 30. listopadu 2008,
- g) na ně navazující novou Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 podle bodu II.9. návrhu usnesení vlády – do 31. března 2009.

Úkol podle bodu II.3.a) návrhu usnesení vlády souvisí se zřízením Technologické agentury České republiky novelou zákona č. 130/2002 Sb., která nabude účinnosti v roce 2009, takže v roce 2010 bude moci Technologická agentura České republiky vyhlásit veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji na projekty zahajované v r. 2011. Zároveň ale nemohou být paralelně přijímány další závazky stávajícími poskytovateli u programů aplikovaného výzkumu a vývoje, neboť by byly nad rámec možností výdajů státního rozpočtu na výzkum a vývoj.

Úkol podle bodu II.3.b) návrhu usnesení vlády pro správce všech 22 rozpočtových kapitol, ze kterých je podporován výzkum a vývoj, je součástí přípravy materiálu „Změn ve státní správě výzkumu, vývoje a inovací, nevyžadujících úpravy právních předpisů“ podle bodu II.1.c) návrhu usnesení vlády. Ti pracovníci, kteří na jednotlivých resortech zajišťují realizaci programů výzkumu a vývoje budou postupně od r. 2010 s ukončováním projektů a programů přecházet do Technologické agentury ČR (u základního výzkumu do Grantové agentury ČR) nebo do ústředních orgánů zajišťujících průřezové oblasti výzkumu a vývoje tak, jak budou klesat výdaje na výzkum a vývoj poskytované stávajícími poskytovateli.

Reforma nevyvolá zvýšení výdajů na výzkum a vývoj - naopak, dojde k efektivnějšímu rozdělování prostředků a jejich lepšímu využití.

III.

Reforma systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR

1. Východiska Reformy

1.1. Vize - hlavní cíl Reformy

Reformou systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice vytvořit inovační prostředí tak, aby platilo: "Věda dělá z peněz znalosti, inovace dělají ze znalostí peníze".

Tento hlavní cíl Reformy lze formulovat i jinak - veřejné prostředky investované do základního výzkumu musejí přinášet skutečně nové poznatky (a to nikoliv jen v kontextu ČR, ale ve srovnání se světem). Veřejné prostředky investované do aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací musejí přinášet konkrétní ekonomický či jiný přínos z jejich realizace.

1.2. Cíle Reformy

Reforma je soustředěna na dosažení sedmi hlavních cílů:

- (1) Zjednodušit podporu výzkumu a vývoje /dále jen „VaV“/ - instituce podporovat podle výsledků, týmy projektově.
- (2) Výrazně snížit počet 22 rozpočtových kapitol, z nichž je podporován VaV ČR, zjednodušit administrativu.
- (3) Podpořit excelenci ve výzkumu, zvýhodňovat ji a zajistit využití jejích výsledků pro inovace.
- (4) Podmínit programovou podporu VaV spoluprací veřejného výzkumu s uživateli výsledků VaV, založenou na podílovém financování z veřejných a soukromých zdrojů.
- (5) Zavést pružnější organizační struktury veřejného výzkumu.
- (6) Zajistit odborníky pro výzkum, vývoj a inovace.
- (7) Intenzivně zapojit ČR do mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích.

1.3. Důvody Reformy

Hlavními důvody Reformy jsou:

1. Doposud velmi nízké přínosy výzkumu, vývoje a inovací pro ekonomiku a společnost České republiky.
2. Selhávající současný systém podpory výzkumu a vývoje, který jako celek není již nadále schopen poskytovat efektivně a včas prostředky na výzkum a vývoj a tím méně využít možností zdrojů EU pro tuto oblast.
3. Pokračující rozmělněnost a roztržitost českého výzkumu, podpora průměrnosti na úkor excelence a faktická absence priorit vedoucí k narůstajícímu zaostávání za světem v řadě oborů.

1.4. Principy Reformy

Celá Reforma je (viz hlavní důvody) založena na třech principech.

1. Co největší zjednodušení struktury systému státní podpory VaV, snížení počtu rozpočtových kapitol a snížení administrativní zátěže.
2. Podpora excelence a kvalitního výzkumu, vývoje a inovací a přenesení rozhodování o tom, jaké cesty k dosažení nejlepších výsledků zvolit, z ministerstev na organizace u institucionální podpory a na profesionální agentury – Grantovou agenturu ČR /dále jen „GA ČR“/ a Technologickou agenturu ČR /dále jen „TA ČR“/ u účelové podpory.
3. Podpora vzájemné spolupráce výzkumných organizací a zejm. jejich spolupráce s podniky ekonomickými nástroji – podmínkami pro poskytování podpory tak, aby krátkodobě i dlouhodobě vzrostly přínosy výzkumu, vývoje a inovací pro ekonomiku a společnost.

2. Provázanost výzkumu, vývoje a inovací

Hlavní cíl: Reformou systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice vytvořit inovační prostředí tak, aby platilo: "Věda dělá z peněz znalosti, inovace dělají ze znalostí peníze".

2.1. Vytvoření právních podmínek pro podporu inovací

Novelou zákona č. 130/2002 Sb. a jeho prováděcích předpisů budou do českého právního řádu zavedeny možnosti podpory inovací využívající výsledky výzkumu a vývoje, které umožňuje Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací /dále jen „Rámec Společenství“/. Zejména (odlišně od účelové podpory výzkumu a vývoje) budou upraveny:

1. Definice inovací.
2. Podmínky podpory inovací.
3. Povolená výše podpory (v prováděcím předpise).
4. Vlastnictví výsledků a práv k jejich užívání.

2.2. Operační programy „Výzkum a vývoj pro inovace“, „Podnikání a inovace“, „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“, „Praha – Konkurenceschopnost“ a „Praha – Adaptabilita“

Všech pět operačních programů musí vytvořit ucelený systém se vzájemnými vazbami a synergiemi. Podmínky pro zajištění vzájemných vazeb mezi Operačním programem „Podnikání a inovace“ /dále jen „OP PI“/ a Operačním programem „Výzkum a vývoj pro inovace“ /dále jen „OP VaVpI“/ jsou uvedeny v dokumentu schváleném Evropskou komisí /dále jen „EK“/ a jsou zapracovány do OP PI a budou zapracovány do OP VaVpI. Vzájemné vazby mezi pěti operačními programy, zejména s ohledem na provázanost vzdělávání, výzkumu, vývoje a inovací a koordinované využití výdajů státního rozpočtu na výzkum a vývoj, budou v průběhu jejich řešení důsledně prosazovány, zejména u:

1. Synergií mezi operačními programy – vzájemné návaznosti projektů v různých programech a výzvách.
2. Implementace operačních programů – bude zaveden obdobný systém zejména u souběžně připravovaných a na sebe navazujících projektů.
3. Podmínek a výzev operačních programů.
4. Monitorovacího systému – jak pro koordinaci a řízení, tak ve vazbě na Informační systém výzkumu, vývoje a inovací v souladu se zákonem.

2.3. Příprava na období po r. 2015

V dalším finančním období EU 2014 - 2020 se ČR postupně stane čistým plátcem, masivní podpora ze zdrojů EU i v oblasti výzkumu, vývoje a inovací skončí. Na toto období se ČR musí připravit s dostatečným předstihem, vedle legislativních změn (viz [2.1.](#)) půjde o následující kroky:

1. Výzkum, vývoj a inovace budou brány jako jedna oblast, a to od přípravy návrhu výdajů ze státního rozpočtu až po informace o využití výsledků VaV. Oblast inovací bude podporována stejným způsobem a stejnými nástroji jako výzkum a vývoj (se specifiky uvedenými v Rámci Společenství).
2. Na období po roce 2010 vznikne společná Národní politika výzkumu, vývoje a inovací, za kterou bude odpovídat Rada pro výzkum, vývoj a inovace (a ne dva orgány jako doposud – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy /dále jen „MŠMT“/ za „vědní“ politiku a Rada pro výzkum a vývoj /dále jen „Rada“/ za inovační politiku).
3. Působnost stávající Rady pro výzkum a vývoj bude zákonem rozšířena o inovace, stane se z ní Rada pro výzkum, vývoj a inovace (viz [4.1.1.](#)).

4. Stejně jako doposud u oblasti výzkumu a vývoje informace o státních výdajích na něj a dosažené výsledky (Informační systém výzkumu a vývoje) budou veřejně přístupné i v oblasti inovací, stávající systém bude rozšířen o oblast podpory inovací.
5. U příjemců účelové státní podpory aplikovaného výzkumu a vývoje (uchazečů o projekty programů VaV) bude zákonem zavedena povinnost doložit funkční systém ochrany duševního vlastnictví, transferu a komercializace výsledků.
6. Při novele zákona č. 130/2002 Sb. bude dořešena ochrana výsledků duševního vlastnictví a zejména jejich využití tak, aby odpovídaly jak Rámci Společenství, tak zejména vytváření proinovačního prostředí v ČR.
7. Výzkum, vývoj a inovace budou podstatně více než doposud provázány s terciárním vzděláváním, což nabude na významu zejména po roce 2015. Proto Reforma řeší i tyto otázky (např. v bodu [8.2.](#)) tak, aby jejím přínosem bylo rovněž zvýšení úrovně vzdělanosti české společnosti.

3. Systém podpory VaV

Cíl (1): Zjednodušit podporu VaV – instituce podporovat podle výsledků, týmy projektově.

3.1. Účelová podpora VaV

3.1.1. Veřejné soutěže ve VaV

1. Pro celý VaV (s výjimkami mezinárodní spolupráce ve VaV, branně-bezpečnostního VaV a výzkumu národní identity {kulturní dědictví aj.} a zemědělského VaV, tj. průřezových oblastí VaV - viz [3.3.](#)) budou, obdobně jako v jiných zemích, veřejné soutěže ve VaV zajišťovány dvěma agenturami:
 - a) oblast základního výzkumu – GA ČR – viz [4.1.2.](#),
 - b) oblast aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací – TA ČR - viz [4.1.3.](#)
2. Jednotlivé resorty budou odpovědné za koncepci odvětví a na ně navazující přípravu programů aplikovaného výzkumu a vývoje tak, aby skutečně zajišťovaly potřeby VaV daných odvětví. Návrh programu bude stejně jako doposud s povinným stanoviskem Rady schvalovat vláda.
3. Vlastní veřejná soutěž pro výběr projektů, jejich kontrola v průběhu řešení atd. a administrativa s tím spojená bude zajištěna outsourcingem v jedné agentuře – TA ČR (u některých resortů jsou veřejné soutěže již outsourcovány, ale v řadě agentur s velmi odlišnými výsledky). Resorty budou vyhodnocovat plnění cílů a hodnotit výsledky programů (viz [6.1.](#)). Povinnosti poskytovatelů (TA ČR aj.) stanovené právními předpisy EK (zejména notifikační povinnost) se návrhem reformy nemění.

3.1.2. Veřejné zakázky ve VaV

1. Zachovány zůstanou veřejné zakázky ve VaV sloužící skutečně VaV.
2. Dále zůstanou zachovány veřejné zakázky v průřezových oblastech VaV (viz [3.3.](#)) k zajištění veřejných služeb a podpoře inovací v nich tak, jak je to obvyklé v jiných zemích.
3. Dosavadní veřejné zakázky ve VaV suplující práci ministerstev, jejichž výsledkem jsou zprávy, podklady pro práci resortů, metodiky atd., nejsou VaV a z výdajů na něj nebudou moci být nadále hrazeny. Pokud budou mít standardní výstupy VaV, budou realizovány jako veřejné soutěže ve VaV.

3.2. Institucionální podpora VaV

Navržený systém institucionální podpory VaV je provázán s modelem účelové podpory VaV, kde, s výjimkou čtyř oblastí (mezinárodní spolupráce ve VaV, branně-bezpečnostního VaV, výzkumu národní identity a zemědělského výzkumu - viz [3.3.](#)), bude účelová podpora poskytována výlučně přes dvě agentury (GA ČR, TA ČR).

1. Institucionální podpora resortům se bude rozdělovat na úrovni rozpočtových kapitol podle výsledků hodnocení. V rámci jednotlivých resortů bude možné částečně upravit rozdělení prostředků přidělených podle výsledků hodnocení na základě podrobnějšího hodnocení organizací, používajícího mezinárodně uznávaných metodik, jehož výsledky budou zveřejněny.
2. Institucionální podpora specifického výzkumu na vysokých školách (tj. část výzkumu na vysokých školách, která je bezprostředně spojena se vzděláváním a na níž se podílejí studenti) bude nahrazena účelovou podporou poskytovanou podle zaměření přes GA ČR a TA ČR (viz [8.2.](#)).
3. Zachovány budou funkce zřizovatelů vysokých škol a ústavů Akademie věd ČR /dále jen „AV ČR“/ a možnost pro ostatní typy institucí získat institucionální podporu při splnění stanovených podmínek.
4. Podmínky pro udělení institucionální podpory organizacím budou zejm. následující:
 - a) Právní vymezení „výzkumné organizace“ odpovídající předpisům EU, zejm. Rámci Společenství (a návazně na reformu novelizovaným zákonům č. 130/2002 Sb., č. 341/2005 Sb., č. 291/1992 Sb., č. 199/1999 Sb. aj.).
 - b) Daná instituce bude muset mít výsledky ve VaV za uplynulých pět let (výsledky výzkumníků pracujících v instituci).
 - c) Pokud daná instituce provozuje hospodářskou činnost, musí splňovat podmínky Rámce Společenství, tj. zejména nabízet své výrobky nebo služby na trhu v případech uvedených v Rámci Společenství.
5. Po splnění těchto podmínek bude mít výzkumná organizace nárok na tu část institucionálních prostředků, které odpovídají dosaženým výsledkům (na rozdíl od současnosti bez ohledu na to, kolik prostředků na jejich získání vynaložila), a podle dosažených výsledků dle bodu 3.2. odst.1.

3.3. Průřezové oblasti VaV

Tři oblasti VaV mají průřezový charakter, a proto budou účelově i institucionálně podporovány vždy jako jeden celek.

3.3.1. Mezinárodní spolupráce ve VaV

1. Kompetenčně zůstane mezinárodní spolupráce ve VaV v působnosti MŠMT (a to jak koncepce, tak realizace, vč. programů mezinárodní spolupráce aj.).
2. Dosavadní výjimky (podpora závazků ČR ve VaV přes některé další rozpočtové kapitoly - zejm. Ministerstva zahraničních věcí /dále jen „MZV“/ a Ministerstva obrany /dále jen „MO“/) budou přezkoumány a pokud tomu nebrání formulace daného závazku, budou podporovány z výdajů na VaV z kapitoly MŠMT.
3. Za předpokladu posílení českého výzkumu, vývoje a inovací a jejich výsledků zůstane zachováno kofinancování operačních programů MŠMT (OP VaVpI a OP VK) a MPO (OP PI) tam, kde jde o výdaje na VaV.
4. Otázka kofinancování výdajů na VaV v Operačním programu Praha - Konkurenceschopnost bude řešena tak, aby uchazeči měli stejné podmínky jako u ostatních operačních programů.
5. Vzhledem k úzkým vazbám na mezinárodní spolupráci (např. ESFRI) a OP VaVpI, bude v působnosti MŠMT i podpora velkých infrastruktur (viz [5.1](#)).

3.3.2. Branně-bezpečnostní VaV:

Bezpečnostní VaV koordinovaný a podporovaný MV bude zabezpečovat:

1. Dlouhodobou meziresortní koncepci, která zároveň umožní řešení této problematiky náležející dalším poskytovatelům podpory (mj. Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost, Bezpečnostní informační službě, Národnímu bezpečnostnímu úřadu, Českému báňskému úřadu aj.) a zapojení výzkumných

organizací (Veřejné výzkumné instituce /dále jen „VVI“, Veřejné vysoké školy /dále jen „VVŠ“/ aj.) formou průřezových programů VaV.

2. Věcné (administrativní) zajištění této problematiky, včetně činnosti meziresortní komise složené zejména z externích odborníků.
3. Specifika bezpečnostního výzkumu (zejm. to, že jde o oblast VaV, kde jediným uživatelem výsledků je stát nebo kraje) s tím, že umožní i využití výsledků pro aplikační sféru (průmysl a jiná odvětví). Obdobné podmínky platí pro obranný výzkum MO.

3.3.3. Aplikovaný společenskovední výzkum národní identity

Aplikovaný společenskovední výzkum národní identity koordinovaný a podporovaný MK bude zabezpečovat:

1. Dlouhodobou meziresortní koncepci, která zároveň umožní řešení této problematiky náležitějším poskytovatelům podpory (mj. Ministerstvo práce a sociálních věcí /dále jen „MPSV“, Ministerstvo zahraničních věcí /dále jen „MZV“, MŠMT aj.) a zapojení výzkumných organizací (VVI, VVŠ aj.) formou průřezových programů VaV.
2. Věcné (administrativní) zajištění této problematiky včetně činnosti meziresortní komise složené zejména z externích odborníků.
3. Specifika aplikovaného společenskovedního výzkumu (zejm. to, že jde o oblast VaV, kde jediným uživatelem výsledků je stát nebo kraje) s tím, že umožní i využití výsledků pro ostatní resorty.

3.3.4. Zemědělský výzkum

Zemědělský VaV bude zabezpečovat tu oblast VaV, kde v souladu s předpisy EU bude moci být podporován aplikovaný VaV v oblasti zemědělství a rybolovu 100% dotací ze státního rozpočtu a bude zabezpečovat:

1. dlouhodobou koncepci, která zároveň zvýší zapojení výzkumných organizací (VVI, VVŠ aj.),
2. věcné (administrativní) zajištění této problematiky včetně činnosti meziresortní komise složené zejména z externích odborníků,

4. Státní správa VaVaI

Cíl (2): Výrazně snížit počet 22 rozpočtových kapitol VaV ČR, zjednodušit administrativu.

Navržené uspořádání státní správy VaV a počet rozpočtových kapitol vychází ze systému podpory VaV a je podmínkou účinnosti tohoto systému (viz 3.). Reforma odlišuje úroveň systémovou (průřezovou, koordinační – VaV za ČR včetně oblasti mezinárodní spolupráce ve VaV) a úroveň odvětvovou (resortní).

4.1. Systém podpory VaVaI (průřezová, koordinační úroveň)

4.1.1. Postavení Rady pro výzkum, vývoj a inovace

Systémová (průřezová, koordinační) úroveň řeší systém VaVaI v ČR z hlediska strategie (koncepte), legislativy, financování a hodnocení za celou ČR.

1. Působnost Rady

Bude uzákoněn současný (resp. dlouhodobý) stav - Rada bude mít nejen stávající působnosti podle zákona č. 130/2002 Sb. (výdaje na VaV v ČR, hodnocení VaV a jeho výsledků, posuzování návrhů programů, IS VaV, formulaci priorit VaV, přípravu inovační politiky), ale nově i odpovědnost za přípravu nové politiky výzkumu, vývoje a inovací, přípravu zákonů a dalších právních předpisů, realizaci priorit VaV, realizaci opatření v oblasti inovací atd. Již dnes Rada de facto není „poradním“ orgánem, ale stala se orgánem odpovědným za uvedené úkoly.

2. Složení Rady

Návazně na působnost Rady bude upraveno její složení, Rada bude mít 17 členů – předseda (premiér popř. vicepremiér), 8 členů akademického výzkumu, 8 členů aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací. Z nich polovina budou přední odborníci (nominace volbou z organizací příslušného zaměření), druhá polovina představitelé orgánů a institucí VaV – tj. pro akademický výzkum GA ČR, AV ČR a reprezentace vysokých škol a pro aplikovaný výzkum, vývoj a inovace TA ČR, Svaz průmyslu ČR, branně-bezpečnostní VaV a Asociace výzkumných organizací (resp. reprezentace aplikovaného VaV, která vznikne ze zákona obdobně jako Česká konference rektorů, Rada vysokých škol aj.).

3. Zajištění činnosti Rady

Z působnosti Rady vyplývá nutnost právní subjektivity (např. jako veřejnoprávní korporace) a s tím spojené stability a personálního zajištění.

4. Odborné komise Rady

Odborné komise Rady nebudou mít ze zákona vymezen, jako doposud, jen jeden úkol a to přípravu Dlouhodobých základních směrů výzkumu /dále jen „DZSV“, tj. priorit VaV v ČR, které se ale v praxi neuplatnily. Odborné komise budou mít jasně stanovené úkoly a cíle činnosti (příprava a realizace priorit VaV – např. povinné hodnocení návrhů a výsledků programů aj.). Radě zůstane možnost jmenování dalších vlastních poradních orgánů.

4.1.2. Grantová agentura ČR

1. Úkoly a postavení Grantové agentury ČR popsané v zákoně č. 130/2002 Sb. zůstanou v zásadě zachovány.
2. Ke změně dojde v systému hodnocení návrhů projektů, kde bude výrazně diferencováno hodnocení návrhů jednotlivých projektů tak, aby byly vybírány ty nejkvalitnější.
3. Na základě veřejné diskuse rovněž GA ČR modifikuje pravidla pro účast pracovníků z institucí podávajících návrhy projektů na jejich hodnocení tak, aby nevznikalo většinou neoprávněné podezření z ovlivnění hodnocení.
4. Bude zřízena Vědecká rada GA ČR a po vzniku TA ČR bude přehodnoceno zaměření jednotlivých oborových komisí. Obdobně jako u TA ČR bude v novele zákona č. 130/2002 Sb. zakotvena spolupráce se zahraničními grantovými agenturami.

4.1.3. Technologická agentura ČR

Novelou zákona č. 130/2002 Sb. vznikne **Technologická agentura České republiky** (TA ČR) jako paralela ke stávající Grantové agentuře ČR pro oblast aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, jejímž cílem bude:

1. podporovat za celou ČR projekty v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, které mají skončit uplatněním v praxi,
2. poskytovat plný servis uživatelům v průběhu celého procesu (právní, finanční, ochrana výsledků atd.),
3. podporovat komunikaci mezi výzkumnými organizacemi a soukromým sektorem a podílové financování projektů,
4. prostředky získané realizací výsledků reinvestovat do nových projektů,
5. spolupracovat se zahraničními technologickými agenturami (zejm. zemí EU) a využívat jejich zkušeností.

Přechodné období při zahájení činnosti TA ČR je popsáno v bodu [6.1.1.](#)

4.2. Odvětvový (resortní) VaV

Druhá část – účelově podporovaný odvětvový VaV bude řízen (ale nikoliv vykonáván) příslušnými resorty, tj. v jejich působnosti budou koncepce rozvoje odvětví, návrhy programů a jejich hodnocení, stejně tak i zadávání veřejných zakázek tam, kde se jedná skutečně o VaV pro státní správu s odpovídajícími výsledky.

4.2.1. Počet rozpočtových kapitol pro účelovou podporu VaV

1. Veřejné soutěže ve VaV budou zajišťovány dvěma agenturami, a to pro oblast základního výzkumu GA ČR a pro oblast aplikovaného výzkumu TA ČR (Agenturou pro aplikovaný výzkum). Účelové prostředky na výzkum a vývoj budou směřovány s výjimkou průřezových oblastí VaV přes obě agentury, resorty si u nich budou zajištění VaV de facto objednávat.
2. Průřezově bude zajištěna mezinárodní spolupráce ve VaV, branně-bezpečnostní VaV, výzkum národní identity a zemědělský VaV.
3. Pro navržený systém účelové podpory VaV je potřebných 8 rozpočtových kapitol – ÚV ČR (RVV), GA ČR, TA ČR (průřezová podpora projektů), MŠMT (mezinárodní spolupráce), Ministerstvo obrany /dále jen „MO“/ a Ministerstvo vnitra /dále jen „MV“/ (branně-bezpečnostní výzkum), Ministerstvo kultury /dále jen „MK“/ (výzkum národní identity) a Ministerstvo zemědělství /dále jen „MZe“/ (100% dotovaný aplikovaný VaV v oblasti zemědělství a rybolovu).

4.2.2. Počet rozpočtových kapitol pro institucionální podporu VaV

1. Institucionální podpora bude vázána na dosažené výsledky. Mechanismus institucionální podpory tedy bude pro všechny stejný, jedná se tedy o to, ze kterých rozpočtových kapitol bude poskytován.
 2. Pro navržený systém institucionální podpory VaV podle výsledků je potřebných 9 rozpočtových kapitol:
 - a) MŠMT = 18 veřejných vysokých škol pro stávající výzkumné záměry, 2 zájmová sdružení právnických osob a dále ty organizace, kde je v současné době podíl VaV na jejich činnosti nízký a výsledky v aplikovaném VaV neuspokojivé. Jedná se organizace Ministerstva zdravotnictví (10 státních příspěvkových organizací), Ministerstva životního prostředí (2 veřejné výzkumné instituce a 1 státní příspěvková organizace) a organizace Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního (1 státní příspěvková organizace),
 - b) AV ČR = 53 ústavů AV ČR – veřejné výzkumné instituce a výdaje na činnost AV ČR (s tím, že výdaje Kanceláře AV ČR budou specifikovány a přizpůsobeny navrženému systému {neboť účelová podpora bude poskytována přes GA ČR a TA ČR}),
 - c) MZe = 7 ústavů - veřejné výzkumné instituce, 2 ústavy – státní příspěvkové organizace; specifika zemědělství vyplývající i z Rámce Společenství,
 - d) MO a MV = 1 organizační složka státu (MO) a 2 organizační složky státu (MV) vzhledem k řešení účelové podpory VaV (branně-bezpečnostní výzkum) a dále organizace SÚJB (1 veřejná výzkumná instituce) a NBÚ (1 organizační složka státu), které spadají do této oblasti,
 - e) MK = 10 státních příspěvkových organizací vzhledem k řešení účelové podpory VaV (výzkum národní identity) a dále organizace MPSV (2 veřejné výzkumné instituce) a MZV (1 veřejná výzkumná instituce), které spadají do této oblasti,
- a dále výdaje na činnost tří průřezových kapitol:
- f) GA ČR = výdaje na činnost GA ČR,
 - g) TA ČR = výdaje na činnost TA ČR,
 - h) ÚV ČR (RVV) = výdaje na činnost Rady.

3. Institucionální podpora soukromým výzkumným organizacím, která je v souladu s Rámcem Společenství, bude poskytována prostřednictvím MPO (a nikoliv MŠMT) tak, aby resort sehrál koncepční úlohu a mohl posoudit dosažené výsledky s jejich potřebnostmi pro průmysl. Dosud jde o 19 právnických osob doposud podporovaných prostřednictvím MŠMT a 1 veřejnou výzkumnou instituci podporovanou přes Ministerstvo dopravy.

4.2.3. Celkový počet rozpočtových kapitol pro podporu VaV

1. Podle nového systému bude VaV podporován z rozpočtových kapitol Úřadu vlády ČR (činnost Rady pro výzkum, vývoj a inovace jako právnické osoby), GA ČR, nově zřízené TA ČR, MŠMT, MPO, MO a MV, MK, MZe a AV ČR.

5. Excellence ve VaV

Cíl (3): Podpořit excelenci ve VaV, zvýhodňovat ji a zajistit využití jejích výsledků pro inovace.

5.1. Centra excelence a velká infrastruktura pro VaV

1. Novelou zákona č. 341/2002 Sb. bude umožněno veřejným vysokým školám, veřejným výzkumným institucím a dalším výzkumným organizacím zakládat konsorcia, která budou splňovat podmínky Rámce Společenství, a ucházet se o veřejnou podporu na VaVaI. Podmínky účasti podniků v těchto konsorciích budou dány rovněž Rámcem Společenství.
2. O obnově standardní infrastruktury VaV (přístroje a zařízení atd.) budou rozhodovat výzkumné organizace a hradit ji z institucionálních výdajů rozdělovaných podle dosažených výsledků.
3. Pořízení a provoz velké infrastruktury VaV (např. unikátní zařízení, VaV knihoven, společné informační sítě atd.) bude podporováno z účelových prostředků za následujících podmínek:
 - a) z výdajů na VaV bude podporována jen infrastruktura určená výlučně pro VaV nebo její část, sloužící VaV,
 - b) přednostně bude preferována společná výzkumná infrastruktura provozovaná konsorcií veřejných vysokých škol, veřejných výzkumných institucí a dalších výzkumných organizací a podniků. Jen podle možností státního rozpočtu bude podporována výzkumná infrastruktura sloužící pouze jednomu sektoru (např. několika organizacím jednoho resortu), podporována tímto způsobem nebude infrastruktura VaV sloužící pouze pro jednoho příjemce,
 - c) bude vyžadována excelence ve VaV a v dosažených výsledcích, vč. vazby na kvalitní zázemí institucí,
 - d) při výběru podporované infrastruktury bude výrazně zvýhodněna ta infrastruktura, která souvisí s ESFRI Road-map a garantuje tak zapojení do mezinárodní spolupráce ve VaV na evropské nebo na světové úrovni,
 - e) nezbytné bude zajištění vazby na aplikační sféru,
 - f) jedním z významných aspektů, které budou řešeny, je to, že výzkumné kapacity jsou z poloviny historicky umístěny v Praze, která má k prostředkům ze Strukturálních fondů omezený přístup (např. národním programem zaměřeným na ty oblasti, kde výzkum a jeho uplatnění umístěné v Praze mají nezastupitelné místo),
 - g) povinnost využít infrastruktury pro vzdělávání studentů i výzkumných pracovníků,
 - h) bude požadován celoevropský význam infrastruktury, minimálně přesahující hranice regionu,
 - i) procedura při schvalování velké infrastruktury VaV bude obdobná jako u ostatních programů - se stanoviskem Rady ji bude schvalovat vláda.
4. Pro celou institucionální podporu bude platit, že bude poskytnuta jen těm uchazečům, kteří již dosáhli prokazatelných výsledků (viz Podmínky uvedené v bodu [3.2.](#)).
5. Stejná pravidla jako pro národní podporu infrastruktury VaV budou platit i pro velké i individuální projekty OP VaVpI, zejména u prioritních os č. 1 „Evropská centra excelence“ a č. 2 „Regionální

výzkumná centra“. Ze státních výdajů na VaV bude podpořena výstavba a navazující projekty evropských center excellence a regionálních výzkumných center zaměřených na všechny etapy výzkumu, vývoje a inovací, včetně vzdělávání, u kterých vlastní činnost bude orientována výrazně aplikovaným způsobem přinášejícím rozvoj jak daného regionu, tak celé ČR. Financování této činnosti bude zajištěno podílovým způsobem s tím, že evropská centra excellence budou zaměřena více na vytváření poznatků pro využití v dlouhodobějším horizontu a výrazné zapojení do mezinárodní spolupráce (a tomu odpovídající strukturou financování ze státních, evropských a soukromých zdrojů), zatímco regionální výzkumná centra budou více zaměřena na bezprostřední spolupráci s aplikační sférou a rychlejší využití poznatků.

5.2. Hodnocení výsledků VaV na všech úrovních

1. Hodnocení VaV a jeho výsledků prováděné Radou bude zjednodušeno tak, aby sloužilo svému účelu - rozdělování institucionálních výdajů na VaV (viz [4.2.3.](#)):
 - a) u základního výzkumu budou hodnoceny pouze světově uznávané výsledky (publikace v uznávaných nakladatelstvích a recenzovaných časopisech), s výjimkou vybraných oborů z oblasti humanitních a společenských věd zaměřených na národně orientované poznání, kde bude excellence hodnocena v rámci Národního referenčního rámce;
 - b) v aplikovaném VaV patenty, realizované technologie a certifikované metodiky.
2. Hodnocení na dalších úrovních, tj. u hodnocení projektů, hodnocení programů, hodnocení výzkumných záměrů, hodnocení organizací zřizovatelem a hodnocení plnění koncepcí VaV (politiky VaV a politik resortů) bude:
 - a) každoročně (pokud vláda nestanoví jiný termín) povinně zveřejňováno;
 - b) hodnoceno Radou při přípravě návrhů výdajů na VaV z hlediska pokroku při odstranění nedostatků a z neplnění budou vyvozovány důsledky.
3. V koncepci Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací bude rozhodnuto, v jakém rozsahu bude poskytovat informační podporu pro všechny kapitoly (např. pro hodnocení výsledků na úrovni poskytovatelů).

6. Programy VaV

Cíl (4): Podmítnout programovou podporu VaV spoluprací veřejného výzkumu s uživateli výsledků VaV, založenou na podílovém financování z veřejných a soukromých zdrojů.

6.1. Zavést nový systém programů aplikovaného VaV

6.1.1. Programy realizované přes TA ČR

TA ČR začne fungovat v r. 2010 (novela zákona č. 130/2002 Sb., kterou vznikne, vstoupí v platnost před volbami v r. 2009) a svou činnost zahájí postupně.

1. Cílový stav - příprava a schvalování programů VaV
 - a) Programy aplikovaného VaV návazně na koncepcce VaV v daném odvětví bude připravovat kompetenčně příslušný resort.
 - b) Nové programy aplikovaného výzkumu a vývoje budou podporovány pouze v případě zajištění jejich podílového financování ze státních a soukromých zdrojů.
 - c) Na rozdíl od současného stavu budou zákonem stanoveny základní atributy programů – jasný a zhodnotitelný cíl, kritéria jeho splnění, způsob jeho dosažení a způsob hodnocení dosažených výsledků a jejich využití.
 - d) Na rozdíl od současného stavu ke každému programu nebude resortně unikátní zadávací dokumentace, za kterou nyní odpovídá pouze resort - poskytovatel, a nebude resortně unikátní systém přijímání, posuzování a hodnocení návrhů projektů atd. Resort bude mít k dispozici jednotný systém TA ČR a všechna nezbytná specifika bude muset zahrnout do návrhu programu.

- e) K návrhu programu se bude povinně před projednáním vládou vyjadřovat Rada a TA ČR.
2. Cílový stav - realizace programu
- a) Po schválení vládou budou prostředky na řešení programu Radou zahrnuty do rozpočtu TA ČR.
 - b) Veřejnou soutěž ve VaV bude realizovat TA ČR, která bude odpovídat za kontrolu řešení jednotlivých projektů a dosažení stanovených výsledků.
 - c) O průběhu řešení programu bude informovat Radu daný resort. Nejméně jednou v průběhu řešení programu (u pětiletých a kratších programů) resp. dvakrát (u delších programů) bude hodnoceno plnění cílů programu a dosažené výsledky a resort nebo Rada navrhnou potřebné změny programu.
 - d) Po ukončení programu bude resortem vyhodnoceno splnění jeho cílů a dosažené výsledky. Na rozdíl od současného stavu budou uznány jen takové výsledky, které jako výsledky řešení schválí příslušná rada programu při TA ČR.
 - e) Souhrnně ukončené programy budou hodnoceny a toto hodnocení bude vládě předkládat Rada.
3. Přechodné období

Změna systému VaV programů si vyžádá přechodné období. Současné a připravované resortní programy VaV mají různý horizont, jedná se čtyři hlavní případy:

- a) Program je již řešen a všechny jeho projekty také - zde budou dokončeny v působnosti stávajících poskytovatelů.
- b) Program je již řešen, část projektů také, ale část ještě ne (budou nová kola veřejných soutěží ve VaV) - tam, kde budou veřejné soutěže probíhat v r. 2010, je bude zajišťovat už TA ČR.
- c) Program se teprve připravuje se zahájením od r. 2010, (TA ČR ještě nebude existovat, takže veřejné soutěže v r. 2009 musí zajistit současný resort).
- d) Program začne v r. 2011 - zde bude veřejná soutěž ve VaV zajišťována TA ČR.

6.1.2. Průřezové programy mezinárodní spolupráce (MŠMT)

U programů mezinárodní spolupráce ve VaV bude dosavadní jednotný model programů mezinárodní spolupráce vycházející ze závazků ČR, projednané a ratifikované na příslušné úrovni, zákonem rozčleněn na jednotlivé formy tak, aby prostředky vynaložené na spolupráci přinesly minimálně stejné výsledky jako u národních programů:

1. Programy, kde návrh podává na základě závazku ČR organizace, výběr probíhá v mezinárodních orgánech a prostředky jsou poskytovány přímo organizaci ze zahraničí (typickým příkladem RP EU) nebo ze státního rozpočtu ČR na VaV (EUROSTARS). Zde bude zachován model zavedený zákonem č. 171/2002 Sb. (nárok na dotaci ze státních výdajů na výzkum a vývoj na základě žádosti bez dalšího výběru).
2. Programy, kde návrh podává ČR na základě výběru z návrhů organizací, schvalování probíhá v mezinárodních orgánech a prostředky ze státních výdajů na VaV jsou poskytovány organizaci (typickým příkladem EUREKA). Financování programů bude probíhat účelově podle předpokládaných výsledků.
3. Programy, kde se ČR, resp. její organizace, podílí na společné přípravě a následně na využívání mezinárodního pracoviště (typickým příkladem CERN, Horowitz). Poplatek za účast bude hrazen institucionálně, financování programů bude probíhat účelově podle předpokládaných výsledků.
4. Programy a projekty mnohostranné mezinárodní spolupráce, ke kterým se ČR po schválení na příslušné úrovni zaváže, a ze kterých vyplývá povinnost uhradit mezinárodní poplatek a projekt realizovat ze státních výdajů na VaV (typickými příklady jsou projekty OECD či IEA, zaměřené na výzkumy v oblasti vzdělávání a kompetencí, jako například PISA, PIAAC, TIMSS, VET, projekty Eurostudent a další).

5. Dvoustranné spolupráce aj., u kterých nejsou cílem klasické výsledky VaV – zde budou u programů stanoveny specifické cíle a podle nich určena výše podpory.

6.1.3. Další průřezové programy (MO-MV-MK)

1. Programy budou v působnosti kompetenčně odpovědného resortu a jím realizovány, ale na jejich přípravě se budou podílet i ostatní resorty, odborníci z různých druhů institucí atd. O to náročněji budou jejich návrhy posuzovány a průběh řešení Radou kontrolován.
2. V každé oblasti budou nejvýše dva programy – jeden realizovaný jako soubor veřejných zakázek, druhý veřejnou soutěží ve VaV (až se 100% dotací ze státního rozpočtu). Poskytovatelem bude v těchto případech příslušný resort.
3. Průřezové programy budou návazně na vládou v roce 2008 schválené meziresortní koncepci zahájeny v roce 2010 s tím, že programy a řešené projekty budou dokončeny v působnosti stávajících poskytovatelů (pro přechodné model analogický TA ČR – viz [6.1.1.](#), bod 3).

6.1.4. Programy MZe

Vzhledem k pravidlům EU pro VaV v oblasti zemědělství a rybolovu a k dalším vazbám (mj. na využití prostředků EU, které jsou rovněž pro toto odvětví jiné) budou realizovány MZe s tím, že příprava a schvalování programů, jejich průběžná kontrola atd. budou stejné jako u jiných programů.

6.1.5. Program navazující na OP VaVpI a OP PK (Národní program výzkumu III - MŠMT)

Tento program s cílovými výdaji ve výši 3,8 mld. Kč/r je určen na financování části výdajů na projekty navazující na OP VaVpI a OP PK. Ve všech ostatních náležitostech bude muset splňovat podmínky programů aplikovaného VaV, od podílového financování počínaje, až po výsledky srovnatelné s ostatními programy konče. Efektivnost výdajů ze státního rozpočtu u programu (a tím i u projektů) bude samozřejmě posuzována celkově, tj. včetně státních výdajů na investice (hrazené kofinancováním OP VaVpI a OP PK).

6.1.6. Specifické programy VaV

Ty resorty, které budou poskytovat účelové prostředky na programy aplikovaného VaV (MŠMT, TA ČR, MZe, MK, MV a MO), budou mít možnost (a v případě, že půjde o úkol Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR, povinnost) navrhnout specifické programy, zaměřené na specifické oblasti VaV (např. na podporu transferu výsledků VaV, na jejich popularizaci atd.). Cílům budou odpovídat i očekávané výsledky a způsob jejich hodnocení. Tento typ programů bude pouze doplňkem základní programové podpory VaVaI.

6.1.7. Krajské VaV programy

V zákoně č. 130/2002 Sb. bude změněn schvalovací proces pro návrhy VaV programů krajů. Až do etapy stanoviska Rady bude postup stejný jako u ostatních programů, program však nemůže schvalovat vláda, ale kraj a ten ho rovněž bude ze svých zdrojů podporovat. Tyto programy budou muset vycházet z krajem schválených strategií regionálního rozvoje.

6.2. Principy platné pro všechny VaV programy

U všech programů budou při jejich přijímání, realizaci a vyhodnocení výsledků uplatňovány následující principy:

1. Programy výzkumu a vývoje hodnotit podle předem stanovených a jasně definovaných cílů včetně využití dosažených výsledků.
2. Zajistit podílové financování programů aplikovaného výzkumu a vývoje z veřejných i soukromých zdrojů a preferovat projekty, kde se bude na řešení podílet podnikatelský subjekt a výzkumná organizace.

3. Hodnotit návrhy programových projektů výzkumu a vývoje podle cíle programu. U programových projektů bude výrazně omezen význam posuzování odborné historie (vůbec ne jednotlivců, jen částečně týmu) a výrazně zvýšen význam hodnocení novosti, originality a přínosu k cílům programu.
4. Vyžadovat správný způsob projektové podpory výzkumu a vývoje.
5. Podporovat týmy, nikoliv jednotlivce nebo celé instituce.

6.3. Nepřímá (daňová) podpora VaVaI

Novelou zákona č. 130/2002 Sb. a souvisejících zákonů bude dokončen systém nepřímé podpory výzkumu a vývoje tak, aby stimuloval podniky k investicím do této oblasti a ke spolupráci s výzkumnými organizacemi. K dokončení systému bude zavedena podpora spolupráce podniků s výzkumnými organizacemi – bude zavedena možnost odečtu výdajů vynaložených podniky na spolupráci s výzkumnými organizacemi od základů daně z příjmů.

7. Výzkumné organizace

Cíl (5): Zavést pružnější organizační struktury veřejného výzkumu.

7.1. Opatření vyplývající ze změny systému podpory VaV

Mezi hlavní změny, které přispějí k větší pružnosti organizační struktury českého výzkumu a vývoje, patří:

1. změna institucionální podpory na rozdělování prostředků podle dosažených výsledků (viz [3.2.](#)),
2. podpora excelence investicemi do velkých infrastruktur VaV provozovaných společně subjekty z různých sektorů (viz [5.1.](#)),
3. vznik TA ČR a společná pravidla pro projekty aplikovaného VaV (viz [4.1.3.](#)),
4. využití strukturálních fondů EU 2007–2013 (OP PI, OP VaVpI) k posílení aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací v regionech ČR (viz [2.2.](#) a [6.1.3.](#)),
5. povinnost výzkumných organizací vytvořit pro aplikovaný VaV funkční systém ochrany duševního vlastnictví, transferu a komercializace výsledků (viz [2.3.](#)).

7.2. Další opatření k změně struktury organizační struktury veřejného výzkumu

V připravovaném zákoně o terciárním vzdělávání bude zajištěna změna:

1. způsobu rozdělování prostředků na vzdělávání na vysokých školách – významně posílit financování podle počtu uplatněných absolventů a kvality VaV jednotlivých vysokých škol, popř. fakult, se zohledněním nákladů,
2. v systému řízení vysokých škol tak, aby jejich orgány byly odpovědné za jejich rozvoj a výsledky a měly k tomu odpovídající pravomoci a nástroje (totéž částečně platí i pro veřejné výzkumné instituce),
3. v možnosti zřizování mimořádných profesur financovaných podniky tak, aby se do vzdělávání mohli zapojit i nejlepší odborníci z praxe a ze zahraničí na základě výběrového řízení a bez podmínky přednášených vyučovacích hodin.

8. Pracovníci ve VaVaI

Cíl (6): Zajistit odborníky pro výzkum, vývoj a inovace.

8.1. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Operačním programem Vzdělávání pro konkurenceschopnost bude podpořeno vzdělávání odborníků pro výzkum, vývoj a inovace.

8.2. Další opatření k zajištění odborníků pro výzkum, vývoj a inovace

1. Ta část výzkumu, která je bezprostředně spojena se vzděláváním a na níž se podílejí studenti, bude podporována účelově (projektově).
2. Součástí programů aplikovaného VaV, předpokládajících nárůst výzkumných pracovníků, bude podmínka povinného podílu mladých pracovníků do 35 let a pracovníků střední generace s mezinárodními zkušenostmi.
3. U všech výzkumných organizací bude povinný kariérní řád.
4. Zjednoduší se přijímání výzkumných pracovníků ze třetích zemí (mimo EU).

9. Mezinárodní spolupráce ve VaV

Cíl (7): Intenzivně zapojit ČR do VaV v EU a další mezinárodní spolupráce.

9.1. Opatření vyplývající ze změny systému podpory VaV

Mezi hlavní opatření, vyplývající ze změny systému podpory VaV, která intenzivně zapojí ČR do VaV v EU a další mezinárodní spolupráce, patří:

1. **Změna systému podpory VaV ve vztahu k mezinárodní spolupráci** je uvedena v bodu [3.3.1](#).
2. **Státní správa v oblasti mezinárodní spolupráce ve VaV** je řešena v bodu [4.2.1](#).
3. **Programy mezinárodní spolupráce ve VaV** a jejich systém jsou uvedeny v bodu [6.1.2](#).

9.2. Využití evropských zdrojů jako veřejných výdajů na výzkum a vývoj pro inovace

1. Efektivní využití evropských zdrojů na výzkum a vývoj pro inovace je prioritou výdajů státního rozpočtu na výzkum a vývoj.
2. ČR stejně jako jiné země stanoví, co bude hradit z národních zdrojů (na co stačí sama), co bude financovat z EU (ať už ve spolupráci s jinými zeměmi nebo podle podmínek EK) a co nebude dělat vůbec. Tyto tři možnosti musí být z hlediska velikosti ČR a disponibilních zdrojů vyvážené a vzájemně provázané.
3. Stávající priority VaV (DZSV) budou zejména z tohoto pohledu revidovány tak, aby efektivně zajistily využití národních a evropských zdrojů na VaV k dosažení ekonomických aj. přínosů.

9.3. Vymezení OP VaVpI z hlediska Reformy

Reforma se týká OP VaVpI zejména v následujících částech:

1. **Vzájemné vazby mezi OP VaVpI, OP PI a OP VpK** – viz [2.2](#).
2. **Kofinancování projektů OP VaVpI** - viz [3.3.1](#).
3. **Centra excelence a velká infrastruktura pro VaV** – viz [5.1](#).
4. **Projekty navazující na OP VaVpI** („udržitelnost OP VaVpI“) – viz [6.1.3](#).

9.4. Další opatření pro zapojení ČR do VaVaI v EU a další mezinárodní spolupráce

1. Koncepce mezinárodní spolupráce ČR ve VaVaI zahrne i otázky financování navržených aktivit.
2. Bude zaveden systém, který umožní zpřístupnit a koordinovat stanoviska a pozice prezentované zástupci ČR tak, aby:
 - a) měli k dispozici dosavadní stanoviska a pozice ČR v dané věci,
 - b) vystupovali s pozicí (stanoviskem), která byla projednána a odsouhlasena všemi relevantními orgány,
 - c) poskytovali relevantní informace o výsledcích jednání.
3. V případě nových možností mezinárodní spolupráce bude pečlivě a na základě rozboru situace zvažováno, zda je spolupráce pro ČR výhodná a přínosná.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA K REFORMĚ

Ad 1. Východiska Reformy

Česká republika může obstát v celosvětové, globalizované soutěži jen s dobře fungujícím trojúhelníkem „výzkum – vzdělávání – inovace“, tak jak to činí všechny úspěšné země. Tyto tři oblasti, tři skupiny aktivit, musí být každá sama o sobě dobře strukturována, na každé z nich se musí podílet veřejný sektor i sektor soukromý, vzájemné vazby tří oblastí musí být zbaveny formálností a bariér omezujících efektivnost systému jako celku, budou podporovány synergie mezi všemi třemi oblastmi. Základní výzkum musí být chápán jako nezbytné předpolí pro navazující výzkum aplikovaný, vývoj a inovace. Navíc základní výzkum se špičkovými výsledky sám o sobě zlepšuje renomé ČR, zvyšuje zájem domácích i zahraničních výzkumných pracovníků o účast na něm a přitahuje zahraniční investory v oblasti špičkových technologií. Součástí projektů aplikovaného výzkumu a vývoje může samozřejmě být i základní výzkum, ale výsledky základního výzkumu (publikacemi atd.) nemůže projekt aplikovaného výzkumu a vývoje skončit.

Reforma musí zvýšit renomé a přitažlivost České republiky pro domácí i zahraniční výzkumné pracovníky, zájem zahraničí o výzkumnou spolupráci s českými týmy a organizacemi, zájem o nákup výzkumu, licencí či know-how u českých organizací. Dále musí vytvořit podmínky, podněcující z veřejných prostředků podporované výzkumné organizace k transferu znalostí VaV do praxe, podmínky pro komercializaci výsledků a ochranu duševního vlastnictví, a donutit výzkumné organizace, aby jich využívaly při nakládání s výsledky VaV. Zde a v dalším textu jsou výzkumnými organizacemi v souladu s definicemi míněny nejen výzkumné ústavy, ale i vysoké školy aj. Reforma musí dále přispět ke zvýšení úspěšnosti českých podniků na mezinárodních trzích se špičkovými výrobky, technologiemi a službami na bázi rychle uplatněných výsledků českého výzkumu.

Ad 1.2. Cíle Reformy

Reforma je zaměřena na sedm hlavních cílů, které podmiňují zlepšení současného stavu. Podrobně jsou jednotlivé cíle uvedeny a odůvodněny v jednotlivých kapitolách materiálu ve SWOT¹ analýze, vycházející ze čtyř analýz schválených vládou v roce 2007:

1. Usnesením vlády ze dne 23. května 2007 č. 539 k Souhrnnému vyhodnocení výsledků programů výzkumu a vývoje ukončených v roce 2005, kde bylo rovněž vyhodnoceno plnění usnesení vlády ze dne 23. června 2004 č. 644 k hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků a systém poskytování veřejných výdajů na výzkum a vývoj na jednotlivých resortech.
2. Usnesením vlády ze dne 29. října 2007 č. 1213 o rekapitulaci plnění opatření přijatých na základě předcházejících analýz výzkumu a vývoje, kde bylo provedeno souhrnné zhodnocení plnění úkolů uložených k systému výzkumu a vývoje předchozími vládami.
3. Usnesením vlády ze dne 14. listopadu 2007 č. 1284 k Analýze stavu výzkumu, vývoje a inovací v České republice a jejich srovnání se zahraničím v roce 2007, kde je z hlediska mezinárodních kritérií porovnán stav v ČR a ve vyspělých zemích z hlediska výzkumu, vývoje, inovací a konkurenceschopnosti.
4. Usnesením vlády ze dne 21. listopadu 2007 č. 1305 k Vyhodnocení plnění Národní inovační politiky České republiky na léta 2005-2010 v roce 2007, kde bylo konstatováno neplnění nebo zpoždění řady úkolů souvisejících právě se systémem podpory.

¹ SWOT: Strengths - silné stránky, Weaknesses - slabé stránky, nedostatky, Opportunities - příležitosti, Threats - rizika, hrozby.

Ad 1.3. Důvody reformy

Významnost a váha jednotlivých důvodů je v jednotlivých resortech, oborech atd. různá (zejména vzhledem k značně rozdílnému stavu podpory VaV), v souhrnu a jako celek za ČR jsou ale jasným argumentem pro nutnost zásadní změny celého systému výzkumu, vývoje a inovací.

- Ad 1: Z institucionálních výdajů na výzkumné záměry v roce 2007 ve výši 8,9 mld. Kč/r je na aplikovaný VaV určeno 51 % (cca **4,5 mld. Kč/r**), výsledky aplikovaného VaV jsou minimální. Z účelových výdajů 9,5 mld. Kč/r je na aplikovaný VaV určeno 77 % (7,3 mld. Kč/r), u cca **4,8 mld. Kč/r** neprůmyslového aplikovaného VaV jsou také výsledky minimální. Na racionální využití těchto prostředků se celá Reforma zaměřuje. Cílem je, aby se prostředky na aplikovaný VaV ve výši **9,3 mld. Kč/r** (údaje r. 2007), tj. **43 %** státních výdajů na VaV skutečně prováděl kvalitní aplikovaný VaV s výsledky využitými v inovacích a aplikační sféře (a nikoliv výzkum základní často bez světově srovnatelných výsledků). Podrobné údaje jsou uvedeny v [příloze V.2.](#)
- Ad 2: Stávající systém podpory VaV selhává i na národní úrovni - např. ze sedmi programů VaV, které měly být zahájeny v roce 2009 a na které byly ve střednědobém výhledu výdajů na výzkum a vývoj již dva roky plánovány prostředky budou zahájeny pouze dva (MPO – TIP a MZe - VAK). U pěti ostatních nebyli poskytovatelé schopni včas v souladu se zákonem předložit návrh programu vládě tak, aby ho mohla schválit do zahájení prací na přípravě návrhu rozpočtu VaV na r. 2009. Vzhledem k nebytné notifikaci programů VaV EK po schválení vládou je už nyní pravděpodobné, že řešení pěti programů nebude v roce 2009 zahájeno. Problémy se zpožděním OP VaVpI, který měl být zahájen v roce 2007 (a navazujícího programu NPV III) ilustrují zpoždění u využití prostředků EU.
- Ad 3: Rostoucí zaostávání se týká nejen některých oborů společenských věd, kde ČR světovému poznání prakticky nic nepřináší, ale již i některých oborů přírodních a technických věd, obecně považovaných v ČR za úspěšné. V ohlasu na publikované články ve WoS (RCIO - Relativní citační index vědních oborů, za období 2001–2005), v některých oborech nadále ČR zaostává. Tento ukazatel nelze absolutizovat, ale rozhodně nenasvědčuje často deklarované světové úrovni oboru za celou ČR, i když některé týmy a jednotlivci tuto úroveň nepochybně mají. Na druhé straně meziroční vývoj RCIO ukazuje, že v řadě oborů, zejména v technických a lékařských vědách, se citovanost českých prací zlepšuje. Jiným příkladem jsou výsledky prvních grantů udělených European Research Council pro vědce, kteří mají 2 až 9 let po získání titulu PhD. Zde ČR získala pouze jediný grant a mezi 21 zeměmi, které se o ně ucházely, je předposlední.

Ad 1.4. Principy reformy

Navržené principy reformy logicky vychází z důvodů reformy (viz [Ad 1.3.](#)) tak, aby odstranily nedostatky stávajícího systému.

Ad 2. Provázanost výzkumu, vývoje a inovací

Hlavním nedostatkem současného systému podpory výzkumu a vývoje je zcela nedostatečné využití jeho výsledků v aplikovaném výzkumu, vývoji a inovacích. Důvodů je celá řada, od neúspěšného hledání „vlastní cesty“ v aplikovaném výzkumu, vývoji a inovacích (ČR je jedinou vyspělou zemí, kde celý průmyslový výzkum byl privatizován a následně prakticky celý zrušen), přes aplikaci grantového systému v aplikovaném výzkumu a vývoji a jednostranně zaměřené "vědní" politiky (teprve v roce 2005 byla přijata Národní inovační politika) až po resortní programy aplikovaného výzkumu a vývoje, které většinou byly velmi obecné a zaměřené převážně na základní výzkum (u řady z nich tento stav přežívá dodnes). Výsledkem je, že sice pomalu, ale přesto roste příspěvek ČR k světovému poznání, ale tyto poznatky se realizují jinde, přínos z nových výrobků, technologií a služeb získávají až na výjimky jiné země.

SWOT

Silné stránky: ČR se v mezinárodním srovnání inovační výkonnosti (European Innovation Scoreboard 2006) posunula do skupiny zemí, které sice zaostávají za průměrem EU, ale jejich růst je vyšší než průměr EU. Podíl inovací v podnicích roste, zahraniční firmy zřizují v ČR svá výzkumně vývojová pracoviště. V r. 2005 byla jako poslední zemí v EU i v ČR přijata Národní inovační politika ČR, z níž více než polovina opatření je splněno, resp. se plní. Silí shoda zástupců podnikatelské sféry, VaV i veřejné správy, kdy uvedené předcházející změny bude nutno doplnit účinnou veřejnou podporou inovací. Zcela oprávněně vznikají obavy, že v podmínkách rasantního vstupu Číny, Indie, Brazílie a jiných dynamicky se rozvíjejících států na trhy se špičkovými výrobky a technologiemi zpomalí či dokonce zastaví zatím přirozený trend ČR v přibližování se průměru EU-27 v konkurenceschopnosti.

Nedostatky: Chybí povolená (s trhem slučitelná) veřejná podpora inovací, jen částečně a zatím nedostatečně je suplována začínající podporou ze strukturálních fondů EU. Chybí legislativní vymezení povolené veřejné podpory inovací, dílčím způsobem je upravena jen podpora určitých subjektů (malých a středních podniků). Chybí odpovědnost ve státní správě za inovace. Chybí veřejně přístupné informace o veřejných (zejména státních) prostředcích vynakládaných na inovace. Vazby na výzkum a vývoj jsou nedostatečné, úkoly Národní inovační politiky zůstaly v této části většinou nesplněné resp. byly odloženy, chybějící strategie je suplována ad hoc dokumenty (např. "Systémové mechanismy pro dosažení synergických efektů mezi Operačním programem Výzkum a vývoj pro inovace a Operačním programem Podnikání a inovace"). Ve státní správě i ve výzkumných organizacích a v řadě podniků chybí přesvědčení, že VaV je prostředkem ke zlepšení ekonomické výkonnosti země.

Příležitosti: Využití jedinečné možnosti strukturálních fondů 2007 - 2013 k rychlé změně systému výzkumu a vývoje v ČR, jeho podpory z vlastních zdrojů, jeho provázanosti na inovace a realizovat ho tak, aby výsledkem byl ekonomický aj. přínos výzkumu a vývoje pro ČR. Zároveň je toto období příležitostí, jak se připravit na období následující, kdy příliv dotací z EU v této míře skončí.

Rizika: Zachování dosavadního přístupu oddělujícího výzkum a vývoj od inovací, který by vedl k neuplatnění jeho výsledků v praxi a postupnému snižování výdajů na výzkum a vývoj a rostoucímu zaostávání ČR.

Ad 2.1. Vytvoření právních podmínek pro podporu inovací

Ad 1. Definice jsou uvedeny v [příloze V.1](#). Běžné nebo pravidelné změny výrobků, výrobních linek, výrobních postupů, stávajících služeb a jiných nedokončených operací nejsou způsobilé pro státní podporu, i když mohou představovat zdokonalení.

Ad 2. K podmínkám podpory:

- a) organizační inovace musí vždy souviset s používáním a využitím informačních a komunikačních technologií (IKT) a vést ke změně organizace;
- b) inovace je formulována jako projekt s určeným a kvalifikovaným vedoucím projektu a s určenými náklady na projekt;
- c) výsledkem podpořeného projektu je vypracování normy, modelu podnikání, metodiky nebo koncepce, které lze soustavně reprodukovat, případně certifikovat a patentovat;
- d) inovace postupů nebo organizační inovace jsou nové nebo významně zdokonalené v porovnání se současným stavem daného odvětví ve Společenství. Novost se může prokázat například na základě přesného popisu inovace ve srovnání se současným postupem nebo organizačními technikami používanými jinými podniky ve stejném odvětví;
- e) projekt v oblasti inovací postupů nebo organizačních inovací zahrnuje značnou míru rizika. Toto riziko se může prokázat například tím, že se přesvědčivě doloží: náklady na projekt v poměru k obrátu společnosti, dobu potřebnou k vyvinutí nového postupu, očekávané výnosy z inovace postupů ve srovnání s náklady na projekt a pravděpodobnost selhání.

Ad 3. K povolené výši podpory:

Podpora na inovace postupů a organizační inovace ve službách je slučitelná se společným trhem ve smyslu čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES při maximální míře podpory 15% v případě velkých podniků, 25% v případě středních podniků a 35% v případě malých podniků. Velké podniky jsou způsobilé pro tuto podporu pouze tehdy, spolupracují-li s malými a středními podniky, pokud jde o podporovanou činnost, přičemž spolupracujícím malým a středním podnikům musí vzniknout nejméně 30% celkových způsobilých nákladů. Povolená výše podpory v prováděcím předpise bude řešena odkazem na předpisy EU tak, aby se omezila nutnost jejich novelizace v případě změn výše podpory.

Ad 4. K vlastnictví výsledků a práv k jejich užívání.

Výsledky VaV nejsou v současné době v ČR v řadě případů vůbec chráněny, v rozporu se zákonem často nedochází u aplikovaného VaV k uzavírání smluv o jejich využití. Současně až na ojedinělé případy chybí vyřešení vtažů mezi původcem výsledků (výzkumníkem) a institucí, které by motivovalo obě strany k jejich využití. To, společně s absencí ochrany duševního vlastnictví a jejich komercializace (viz [2.3.](#), bod 6) vede k tomu, že výsledky VaV většinou buď nejsou využívány nebo nepřinášejí ČR žádný efekt.

Ad 2.2. Operační programy „Výzkum a vývoj pro inovace“, „Podnikání a inovace“, „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“, „Praha – Konkurenceschopnost“ a „Praha – Adaptabilita“

Operační program „Výzkum a vývoj pro inovace“ je převážně zaměřen na oblast podpory výzkumu a vývoje pro inovace. Ta bude v období 2007 - 2013 celkově podpořena z veřejných rozpočtů částkou cca 68 mld. Kč (z toho 85 % EU a 15 % výdaje státního rozpočtu na výzkum a vývoj). Zaměření podpory je uvedeno v [příloze č. V.3.1.](#)

Oblast výzkumu, vývoje a inovací v operačním programu Podnikání a inovace bude v období 2007 - 2013 celkově podpořena z veřejných rozpočtů částkou cca 24 mld. Kč (z toho 85 % EU a 15 % výdaje státního rozpočtu na výzkum a vývoj). Zaměření podpory je uvedeno v [příloze č. V.3.2.](#)

Oblast výzkumu, vývoje a inovací v operačním programu „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“ bude v období 2007 - 2013 celkově podpořena z veřejných rozpočtů částkou cca 7 mld. Kč (z toho 85 % EU a 15 % výdaje státního rozpočtu na výzkum a vývoj). Zaměření podpory je uvedeno v [příloze č. V.3.3.](#)

Ad 2.3. Příprava na období po r. 2015

Ad 1: Na rozdíl od základního výzkumu a vývoje (kde je dominantní meziresortní Grantová agentura ČR) tak současný systém brání konkurenci výzkumných organizací různých resortů aniž by zajišťoval dosažení výsledků aplikovaného výzkumu a vývoje (více než 99 % vykazovaných výsledků programů aplikovaného výzkumu a vývoje jsou výsledky typické pro základní výzkum, aniž by celkově přinášely zásadnější přínos k světovému poznání). Nastává tak situace, že prostředky jsou podle zákona přidělovány na aplikovaný výzkum a vývoj (cca 60 % státní podpory výzkumu a vývoje), ale jsou často využívány pro základní, většinou nepříliš kvalitní výzkum, a proto má paradoxně ČR ve statistikách EU největší podíl základního výzkumu na využití státních výdajů na výzkum a vývoj na světě – 66 %; průměr EU-27 je přitom 31%!²). Tam, kde jde skutečně o podporu aplikovaného výzkumu a vývoje s podílovým financováním ze strany uživatelů (u programů MPO) chybí návaznost na inovace – není známo, kolik výsledků se skutečně realizovalo v nových výrobcích, technologiích a službách v ČR a s jakým ekonomickým přínosem

² Eurostat „R&D activities and costs“, Statistics in Focus, 120/2007.

(není ostatně ani známo, kolik stát vkládá do podpory inovací, známá je pouze celková výše podpory společně s podniky, která dosahuje ročně výše přes 100 mld. Kč).

Ad 2: Národní politika výzkumu a vývoje ČR na léta 2004 až 2006 /dále jen „NP VaV“/ byla schválena na návrh MŠMT usnesením vlády ze dne 7. ledna 2004 č. 5. Poprvé byla zásadně aktualizována již po roce (neboť opomenula vstup ČR do EU v květnu 2004) a to usnesením vlády ze dne 12. ledna 2005 č. 43 o Prioritních opatřeních v přístupu České republiky k dokumentu Investovat do výzkumu: Akční plán pro Evropu COM (2003) 226. Dále NP VaV neobsahovala žádné vazby VaV na inovace a proto Rada pro výzkum a vývoj zpracovala Národní inovační politiku ČR na léta 2005 – 2010, schválenou usnesením vlády ze dne 7. července 2005 č. 851. Následně byla NP VaV zásadně aktualizována znovu a to usnesením vlády ze dne 22. února 2006 č. 178 o harmonizaci Národní politiky výzkumu a vývoje České republiky na léta 2004 až 2008 s Národní inovační politikou a dalšími relevantními dokumenty České republiky a Evropské unie. Z NP VaV se tak stal nekoncepční materiál popisující již proběhlé změny, který není „dokumentem schvalovaným vládou, obsahujícím vytyčení základních cílů podpory výzkumu a vývoje z veřejných a z jiných prostředků, jejich členění, věcného zaměření podpory v období na 4 až 6 let a opatření k jejich realizaci“ podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 130/2002 Sb.

Předkládaná Reforma systému výzkumu, vývoje a inovací tak supluje Národní politiku VaV jako první nezbytný krok zavádějící potřebné změny v této oblasti v roce 2008 a počátkem roku 2009. Zároveň však ČR musí mít (už vzhledem k znění Smlouvy o EU) standardní politiku pro celou oblast výzkumu, vývoje a inovací na roky 2009 až 2015, která bude předložena vládě v březnu 2009.

Ad 3: Jde o nesplněný úkol z Národní inovační politiky ČR na léta 2005 – 2010, schválené usnesením vlády ze dne 7. července 2005 č. 851. Vedle výše uvedeného je důvodem to, že za oblast inovací dosud v ČR kompetenčně neodpovídá žádný orgán.

Ad 4: Stejně jako ve výzkumu a vývoji budou veřejně přístupné i výdaje na oblast inovací podporované státem a jejich výsledky. V současné době nejsou tyto výdaje vůbec známy.

Ad 5: Absence systému ochrany duševního vlastnictví, transferu a komercializace výsledků ve výzkumných organizacích je jedním z důvodů velmi nízkých výsledků aplikovaného výzkumu a vývoje. Prostředky na zavedení tohoto systému jsou zahrnuty v operačním programu Výzkum a vývoj pro inovace (prioritní osa 3).

Ad 6: Zejména v oblasti inovací je nezbytné právně dořešit ochranu výsledků duševního vlastnictví (včetně vazeb na výsledky výzkumu a vývoje) tak, aby podporovala instituce i jednotlivce k jejich využívání v nových výrobcích, technologiích a službách.

Ad 7: I když je reforma terciárního vzdělávání formálně samostatným dokumentem připravovaným MŠMT, mezi ní a výzkumem, vývojem a inovacemi existuje řada vazeb a proto se předkládaný materiál zejména v části [8.2.](#) zabývá i touto problematikou tam, kde bezprostředně ovlivní výzkum, vývoj a inovace.

Ad 3. Systém podpory VaV

Stávající systém státní (veřejné) podpory výzkumu a vývoje byl koncipován počátkem devadesátých let (zákon č. 300/1992 Sb.) a dílčím způsobem byl upraven po roce 2000 (zákonem č. 130/2002 Sb.). Přestože ve své době umožnil rozvoj výzkumu a vývoje, v současné době se už přežil a několik let je čím dále větší brzdou dalšího rozvoje. V řadě případů již v současné době systém selhává a bez zásadní změny nebude schopen efektivně využít prostředky EU v letech 2007 – 2013 (jde o nárůst z cca 25 mld. Kč na 40 mld. Kč).

SWOT

Silné stránky: ČR má dlouhodobě zavedeny základní standardní nástroje podpory VaV z veřejných výdajů – grantový systém, podporu programů a institucionální podporu. Tyto nástroje v zásadě odpovídají právu EU.

Nedostatky: Systém podpory je velmi složitý, administrativně náročný pro všechny účastníky (resorty i výzkumníky), jednotlivé způsoby jejího poskytování se k sobě čím dále více blíží a rozdílů jsou formálně právní a nikoliv věcné (např. mezi projekty a výzkumnými záměry). Snahy o snížení administrativy ve výzkumu a vývoji, např. usnesení vlády ze dne 29. září 2005 č.1260 k návrhu na sjednocení administrativy výzkumu a vývoje, skončily neúspěšně jednak pro neschopnost resortů se dohodnout na společném postupu, jednak a zejména proto, že beze změny celého systému není možné administrativu výrazněji snížit. Systém státní (veřejné) podpory výzkumu a vývoje stagnuje, jeho nedostatky nejsou opakovaně řešeny. Mezi ně patří zejména enormní roztržitost podpory jak na úrovni rozpočtových kapitol, tak na úrovni projektů. Příliš vysoký podíl výzkumných pracovníků získává zároveň finanční prostředky z výzkumných záměrů a současně z cca 5 500 každoročně řešených grantů a z projektů celkem stovky národních výzkumných programů (na cca dva výzkumné pracovníky ve veřejném sektoru tak připadá jeden projekt VaV). Průvodními jevy jsou zvýšená administrativa přípravy návrhů, jejich hodnocení, málo času na vlastní výzkumnou práci u výzkumníků a na koncepční práci na resortech a řada duplicit. Systém již v současné době selhává, roste nečerpání prostředků na VaV a jejich pozdní uvolňování (na řešení projektů daného roku až v prosinci atd.).

U grantového systému (který funguje relativně nejlépe) jsou nedostatkem minimální rozdíly v hodnocení návrhů grantových projektů (vedoucí k subjektivnímu výběru), etické problémy (projevující se vyšší úspěšností pracovišť členů výběrových komisí) aj., konstatované již v r. 2004 (viz Zpráva Kontrolní rady GA ČR 2007, problém uvedený již v usnesení vlády ze dne 23. června 2004 č. 644 schváleném Hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků).

U programů aplikovaného výzkumu a vývoje jsou závažnější problémy – každoroční hodnocení ukončených programů ukazuje, že výsledky v mnoha případech neodpovídají deklarovaným cílům a významná část prostředků byla vynaložena neefektivně (viz usnesení vlády ze dne 23. května 2007 č. 539 k Souhrnnému vyhodnocení výsledků programů výzkumu a vývoje ukončených v roce 2005; lze očekávat, že hodnocení programů ukončených v r. 2006 skončí obdobně). Souhrnné hodnocení programů na úrovni vlády, které připravuje Rada, opakovaně každoročně odhaluje zásadní chyby (nesouhlasí počet řešených projektů ani státní výdaje na ně vynaložené, jako vynikající a na světové úrovni jsou hodnoceny programy a projekty bez výsledků, vykazovány jsou i výsledky, které byly zveřejněny před zahájením řešení atd.). Principiálním nedostatkem je to, že v řadě případů jde o volně spojený soubor projektů základního výzkumu (s výsledky, které nesou srovnání se světem) a nikoliv o programy aplikovaného výzkumu a vývoje. Jednotlivé resorty tak až na výjimky (MPO) podporují zcela nevhodnou formou a bez odpovídajících výsledků často nekvalitní základní výzkum, což je zcela mimo jejich kompetence. Současný systém ani neřeší otázku velké, nákladné infrastruktury, jejího pořízení a zajištění činnosti.

Závažné problémy jsou rovněž u institucionální podpory, kde výzkumné záměry, zejména v aplikovaném neprůmyslovém výzkumu a vývoji, neslouží stanovenému cíli (dlouhodobému koncepčnímu rozvoji dané instituce), v řadě případů jde o dobu projektů poskytovanou bez veřejné soutěže a s tím rozdílem, že většinou neexistuje účinná zpětná vazba mezi výsledky dosahovanými v průběhu sedmi let a poskytovanými prostředky. Z hlediska výzkumných organizací je institucionální podpora rovněž problematická, musí z ní hradit celou řadu výzkumných aktivit, které se zněním výzkumného záměru nemají co společného (např. mezinárodní spolupráci aj.).

Současný způsob podpory specifického výzkumu na vysokých školách rozdělovaný podle řady ukazatelů má jen velmi volné vazby na to, k čemu měl sloužit – k podpoře výzkumu spojeného se vzděláváním na výzkumné práci studentů v rámci diplomových a doktorských prací atd. Současná

kritéria a výše podpory specifického výzkumu na vysokých školách je uvedena v [příloze č. 6](#). Výsledkem je, že podstatná část prostředků na něj určených je použita v lepším případě na výzkum v dané instituci obecně, v horším případě na aktivity s výzkumem vůbec nesouvisející. Efektivnost (měřená počtem absolventů) vzdělávání v doktorských studijních programech je relativně nízká, a to při poměrně vysokém počtu doktorandů v ČR (cca 24 tisíc). Jednou z příčin tohoto stavu jsou i malá stipendia, která snižují motivaci mladých lidí k zapojení do vědecké práce.

Pro všechny způsoby podpory pak platí, že jsou značné rozdíly v náročnosti a objektivnosti mezi hodnocením návrhů grantových projektů, programových projektů, výzkumných záměrů a výzkumných programů (hodnocení ex ante je velmi složité a podrobné) a mezi hodnocením závěrečným (hodnocení ex post). Závěrečná hodnocení mají jen formální charakter („úkoly splněny a řešitelé odměněni“) a prakticky vůbec nepřihlíží k dosaženým výsledkům a to jak na úrovni projektů, tak programů. Po Kubě (100 %) je ČR stále druhá nejlepší země v úspěšnosti projektů (99,2 %), ostatní země silně "zaostávají" (75 % a méně). To velmi výstižně ukazuje na kvalitu závěrečného hodnocení projektů v ČR.

Systém pocházející z devadesátých let není přizpůsoben členství ČR v EU, vedle řady jiných negativních důsledků je příčinou omezených možností přístupu ke zdrojům EU a zapojení do mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji. Celý systém státní podpory výzkumu a vývoje je postaven na specifických znalostech několika pracovníků státní správy, s personální obměnou a snižováním jejich počtu selhává, resp. u některých resortů již zkolaboval. Vše je komplikováno velmi nízkou přitažlivostí profesní kariéry ve státní správě pro nadprůměrné absolventy vysokých škol.

Příležitosti: Využití Reformy k zásadní změně systému podpory výzkumu a vývoje, k jeho zjednodušení a veřejné kontrolovatelnosti na straně jedné a k zapojení do mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji a k využití zdrojů EU na straně druhé.

Rizika: Postupné, již nyní pozorovatelné selhání celého systému podpory výzkumu a vývoje, který se stále klesajícím počtem pracovníků na resortech nemůže být nadále udržován, natož aby zajistil další rozvoj.

Ad 3.1. Účelová podpora VaV

Ad 3.1.1. Veřejné soutěže ve VaV

Ad 1: Pro převážnou část aplikovaného výzkumu a vývoje platí, že veřejné soutěže ve VaV sice vyhovují formálním náležitostem, ale nesplňují účel veřejných soutěží... Tím, že je podpora poskytována prostřednictvím 18 rozpočtových kapitol a desítek programů jsou prostředky ve většině z nich využívány převážně institucemi daného resortu. Mezi výzkumnými organizacemi v aplikovaném výzkumu a vývoji tak prakticky neexistuje přímá konkurence, která se osvědčila v základním výzkumu. To je jeden z hlavních argumentů pro zřízení Technologické agentury ČR, která v řadě zemí významně přispívá k jejich konkurenceschopnosti a růstu ekonomiky a společnosti.

Ad 2: Převážná část pracovníků státní správy zabývajících se výzkumem a vývojem řeší operativu spojenou s veřejnými soutěžemi, koncepční práce na resortech v podstatě neexistuje. Zřízení Technologické agentury ČR umožní resortům část pracovníků vyčlenit na to, co je jejich hlavním úkolem a čím se také ve vyspělých zemích zabývají – koncepci rozvoje odvětví z hlediska výzkumu a vývoje a na ně navazující programy výzkumu a vývoje. V současné době tuto práci prakticky nevykonávají – např. z kontroly, která proběhla ve druhém čtvrtletí 2007, vyplynulo, že žádný z velkých poskytovatelů nepředložil ani nezpracoval aktualizace své politiky či koncepce VaV, uložené jim usnesením vlády ze dne 7. července 2005 č. 851.

Ad 3: Vedle výše uvedených výhod – vzájemné konkurence výzkumných organizací, vazby na inovace a koncepční práce resortů (body 1 a 2) je další předností výrazné snížení administrativy ve VaV. Dosud má každý resort unikátní systém a vzhledem k decentralizaci se každá organizace resp. výzkumní pracovníci musí naučit 4 – 7 různých systémů podle oboru, ve kterém pracují. Z hlediska

vynakládání státních prostředků na výzkum a vývoj povede zřízení Technologické agentury ČR k podstatně vyšší objektivitě než doposud. Nyní je resort zároveň autorem programu a současně odpovídá za jeho plnění, což vede jednak k změkčování cílů programů již v době jejich přípravy, jednak k neobjektivnímu hodnocení jejich výsledků (viz např. Souhrnné vyhodnocení výsledků programů výzkumu a vývoje ukončených v roce 2005 schválené usnesením vlády ze dne 23. května 2007 č. 539). Povinnosti poskytovatelů stanovené právními předpisy EK (zejména notifikační povinnost) se návrhem reformy nemějí, jde o povinnosti jimiž je ČR jako člen EU vázána. Nyní EK připravuje blokovou výjimku vztahující se i na VaV.

Ad 3.1.2. Veřejné zakázky ve VaV

Ad 1: V roce 2008 jde o veřejné zakázky ve VaV v objemu 7,0 mil. Kč (ÚV ČR).

Ad 2: V roce 2008 jde o veřejné zakázky ve VaV v celkovém objemu 292,7 mil. Kč (MO – 193,3 mil. Kč, MV – 37,2 mil. Kč, ČBÚ – 26,1 mil. Kč, SÚJB – 26,5 mil. Kč, BIS – 9,6 mil. Kč). Při přípravě nových veřejných zakázek bude využito Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému a hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Zadávání veřejných zakázek v předkomerční fázi: Podpora inovace za účelem zajištění udržitelné kvality veřejných služeb v Evropě (KOM (2007) 799 ze dne 14.12.2007).

Ad 3: V roce 2008 jde o veřejné zakázky ve VaV v celkovém objemu 30,1 mil. Kč (MMR – 6,5 mil. Kč, MŠMT – 5,0 mil. Kč, MS – 6,0 mil. Kč, MZV – 7,3 mil. Kč, MPSV – 5,3 mil. Kč.), jejich objem díky úsilí Rady v posledních letech výrazně poklesl.

Ad 3.2. Institucionální podpora VaV

Ad 1: Správce rozpočtové kapitoly, přes kterou budou prostředky poskytovány, bude mít možnost rozdělení prostředků upravit (obdobně na úrovni organizace) s tím, že výrazné korekce vedoucí k snížení počtu výsledků povedou samozřejmě ke snížení objemu prostředků v dalších letech. Tímto ekonomickým mechanismem budou řešeny i další problémy ve VaV, od vykazování stejných výsledků až po mnohonásobné pracovní úvazky. Resort, který prostředky na VaV rozdělí organizacím podle takových kritérií, která nepovedou k výsledkům, získá v dalším roce (a bude moci rozdělit) méně prostředků. Stejně tak organizace, ve které budou pracovat lidé s řadou dalších úvazků (kteří budou své výsledky vykazovat u jiných organizací) se budou s těmito organizacemi o výsledky dělit (součet výsledků musí být za ČR 100 %) a budou získávat méně prostředků. Aby úpravy na úrovni rozpočtových kapitol směřovaly k posílení kvalitního a excelentního výzkumu, musí vycházet z hodnocení kvality mezinárodně uznávanou a používanou metodikou. Pro výzkumné organizace, zabývající se plně nebo převážně výzkumem, je jím RAE (Research Assessment Exercise) používána ve vybraných zemích EU (Německo, Holandsko, Itálie aj.). Použité metodiky a výsledky hodnocení musí být zveřejněny.

Ad 2: Zachování současné institucionální formy podpory specifického výzkumu na vysokých školách by vyžadovalo splnění tří podmínek. Za prvé, aby prostředky skutečně dostávali všichni, kteří výzkum spojený se vzděláváním provádějí. Za druhé, aby byly rozdělovány podle kritérií výzkumné práce studentů (a ne zcela jiných). A konečně za třetí, aby se prostředky dostaly na místo určení a nebyly použity jinak. Při institucionální podpoře je splnění těchto podmínek značně komplikované a administrativně náročné a proto byla zvolena účelová podpora.

Ad 4a: U institucionální podpory bude nezbytné upravit i zákon č. 130/2002 Sb. tak, aby odpovídal předpisům EU. Řešena bude např. problematika institucionální podpory výzkumným organizacím provádějícím aplikovaný VaV.

Ad 4b: V současné době jsou výsledky započteny té organizaci, která je dosáhla bez ohledu na to, zda v ní daní pracovníci pracují či ne. To vede k výraznému znevýhodnění nových organizací (i kdyby v nich pracovali světoví odborníci, bude trvat pět let, než se jejich výsledky plně

započtou) a tím k organizační strnulosti českého VaV. Pokud se obě organizace (stará a nová) nedohodnou na novém vykázání výsledků a stejné výsledky předloží i nová organizace za ty pracovníky, kteří jsou v ní zaměstnání, bude každé započtena polovina (resp. příslušná část podle toho, kolik organizací výsledek vykázalo).

Ad 4c: Viz Doporučení Rady pro výzkum a vývoj pro aplikaci Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2006/C 323/01).

Ad 3.3. Průřezové oblasti VaV

Ad 3.3.1. Mezinárodní spolupráce ve VaV

Důvodem pro existenci průřezové oblasti VaV je, že mezinárodní spolupráce ve VaV je jednou z oblastí, které nelze řešit jen odvětvově (z hlediska jednoho resortu). Nyní dochází k tomu, že poplatek za účast hradí jedno ministerstvo a podporu projektů jiné ministerstvo a vzájemně nejsou provázány. Podpora velkých infrastruktur je uvedena v bodu [5.1](#).

Ad 3.3.2. Branně-bezpečnostní výzkum:

Branně-bezpečnostní výzkum je jednou z nejméně se rozvíjejících oblastí VaV ve světě, zejména v části bezpečnostního VaV. ČR dosud tento trend nedokázala zachytit, jednotlivé i velmi úspěšné aktivity v této oblasti nejsou vzájemně koordinovány a výrazně se zde projevuje obecný nedostatek celého českého VaV – příliš velký počet poskytovatelů, programů a projektů. V obranného VaV je zase nedostatkem jeho minimální provázanost na průmyslový VaV, jak ukazují i výsledky aplikovaného VaV MO. Kompetenčně tato průřezová oblast náleží v části bezpečnostního VaV MV, u obranného VaV MO. Stejně jako u jiných průřezových oblastí bude v průběhu roku 2008 zpracována meziresortní koncepce (u bezpečnostního VaV je v pokročilém stadiu přípravy) a na základě ní bude vládě předložen program, který od r. 2010 bude zajišťovat všechny nové aktivity v této oblasti.

Ad 3.3.3. Aplikovaný společenskovední výzkum národní identity

Tento druh výzkumu má každá země a kompetenčně přísluší MK. V základním výzkumu bude realizován prostřednictvím GA ČR, v oblasti aplikovaného výzkumu a vývoje je stejně jako u mezinárodní spolupráce ve VaV a branně-bezpečnostního VaV potřebný meziresortně pojatý program, koordinující dosavadní silně roztržité aktivity (vedle MK i MZV, MPSV, MŠMT, MMR aj.) v této oblasti. Stejně jako u jiných průřezových oblastí bude v průběhu roku 2008 zpracována meziresortní koncepce a na základě ní bude vládě předložen program, který od r. 2010 bude zajišťovat všechny nové aktivity v této oblasti.

Ad 3.3.4. Zemědělský výzkum

I když nejde o průřezovou oblast VaV, je tato oblast specifická tím, že je dotována 100 % ze státního rozpočtu a proto nemůže být jako jiné oblasti zajišťována Technologickou agenturou ČR.

Ad 4. STÁTNÍ SPRÁVA VaVaI

Fragmentace (rozmělnění) VaV je problémem v celé Evropě. V ČR je však problém výrazně více vyhraněný. V ČR je příliš vysoký počet poskytovatelů (rozpočtových kapitol), je také příliš vysoký počet středních a malých programů výzkumu. Každá z 22 kapitol má svou vlastní historicky danou administrativu (formuláře aj.). Největší je fragmentace v oblasti společenských věd a v oblasti zadávání veřejných zakázek ve výzkumu a vývoji. Výsledkem je, že nadměrný počet rozpočtových kapitol dále výrazně prohlubuje problémy uvedené u systému podpory VaV.

SWOT

Silné stránky: Rada pro výzkum a vývoj již dávno přesáhla funkci "poradního a odborného orgánu vlády" a nyní řeší (resp. musí řešit) mnohé zásadní a koncepční problémy výzkumu a vývoje na úrovni ČR. Část poskytovatelů plní své povinnosti stanovené zákonem a prostředky uvolňuje včas, dosahuje i odpovídajících výsledků.

Nedostatky: Zásadní nedostatek je dlouhodobý a přitom triviální - ČR má vzhledem ke své velikosti a objemu výdajů z celé EU nejvíce rozpočtových kapitol (22), z nichž je podporován výzkum a vývoj. To společně se snižujícím se počtem pracovníků zabývajících se výzkumem a vývojem ve státní správě a jejich značnou obměnou má za následek postupné selhávání celého značně komplikovaného systému podpory výzkumu a vývoje v ČR. Každá rozpočtová kapitola bez ohledu na výši finančních prostředků musí zajistit řadu povinností a to nejen v rámci ČR, ale i vůči EU. S jejich rostoucím počtem pak vzrůstá počet odlišných výkladů stejných povinností (příjemci se musí naučit 4 - 5 různých systémů), roste citlivost systému na personální změny atd. Minimálně polovina práce státní správy výzkumu a vývoje je nyní už vynaložena na vzájemnou komunikaci jednotlivých orgánů bez přímých výstupů navenek. K tomu přibývají další systémové nedostatky. MŠMT neplní funkci "ústředního orgánu pro výzkum a vývoj", je jen jedním z poskytovatelů prostředků - v části prací ho supluje Rada, jiné problémy (tam, kde jde o jeho přímou odpovědnost - např. jako řídicího orgánu OP VaVpI) zůstávají zatím nevyřešeny. Není dořešeno postavení krajů, platí pro ně stejné podmínky jako pro ministerstva. Počty pracovníků státní správy ve výzkumu a vývoji v ČR jsou uvedeny v [příloze č. 4](#).

Příležitosti: Využít Reformy k výraznému snížení počtu rozpočtových kapitol a ke zjednodušení administrativy tak, aby na daném stupni řízení sloužila jen potřebným činnostem (uplatnění principu subsidiarity).

Rizika: Nedostatečné snížení počtu rozpočtových kapitol nebo jejich výběr podle jiných kritérií (neodpovídajících modelu podpory) - pak ani nový systém podpory VaV nepřinese požadované výsledky.

Ad 4.1. Systém podpory VaVaI (průřezová, koordinační úroveň)

Ad 4.1.1. Postavení Rady pro výzkum, vývoj a inovace

Ad 1: V současné době již Rada pro výzkum a vývoj připravuje nové právní předpisy VaV (zákon č. 130/2002 Sb., č. 341/2005 Sb., č. 171/2007 Sb., č. 379/2007 Sb. aj.), navrhuje vládě rozdělení výdajů na výzkum a vývoj v ČR, spravuje a provozuje Informační systém výzkumu a vývoje, připravuje koncepční strategické dokumenty, hodnotí stav výzkumu, vývoje a inovací v ČR, připravila a hodnotí plnění Národní inovační politiky ČR atd.

Navrženým opatřením se současný stav promítne do právních předpisů, půjde zejména o tři změny:

- Rozšíření odpovědnosti a působnosti Rady zákonem i na oblast inovací (v současné době je tato odpovědnost Radě uložena jen usnesením vlády ze dne 19. října 2005 č. 1354).
- Převedení odpovědnosti za přípravu a realizaci Národní politiky výzkumu a vývoje ČR z MŠMT na Radu vzhledem k jejímu sloučení s Národní inovační politikou do nové Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR (viz [Ad 2.3.](#)). Zelená kniha výzkumu, vývoje a inovací v ČR, připravená ve spolupráci s Radou jako standardní dokument využívaný v EU k diskuzi o otázkách nové Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR, je uvedena v [příloze V.7.](#) Na Zelenou knihu naváže Bílá kniha výzkumu vývoje a inovací v ČR. Bílá kniha bude již obsahovat návrhy konkrétních opatření k odstranění bariér rozvoje inovačně založené konkurenceschopnosti České republiky a vytvoří věcné podklady pro formulaci nové Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR.

- Převedení odpovědnosti za realizaci priorit VaV, které jako Dlouhodobé základní směry výzkumu dosud připravovala Rada, realizovat je ale mělo prostřednictvím Národní politiky výzkumu a vývoje ČR a národních programů výzkumu MŠMT, k čemuž nikdy nedošlo.

Ad 2: Se změnami v působnosti Rady souvisí i změny v jejím složení. Navržené složení zajišťuje potřebnou rovnováhu mezi těmi, kdo z peněz dělají znalosti a těmi, kdo ze znalostí dělají peníze, mezi výzkumem, vývojem a inovacemi.

Ad 3: Opatření řeší rozpor v současném zákoně č. 130/2002 Sb., kde na jedné straně je Rada „poradním a odborným orgánem vlády“, na straně druhé má uloženu řadu úkolů zajišťujících výkon státní správy. Personální zajištění bude řešeno současně se změnami ve státní správě výzkumu a vývoje.

Ad 4: Odborné komise Rady zřízené zákonem pouze k jedinému účelu – přípravě priorit VaV (Dlouhodobých základních směrů výzkumu) budou zajišťovat odbornou stránku činnosti Rady.

Ad 4.1.2. Grantová agentura ČR

Ad 1: GA ČR bude podporovat i grantové projekty základního výzkumu, které dosud podporovala GA AV ČR. Hlavním důvodem je to, že ani po pěti letech nenaplnila GA AV ČR své poslání stanovené zákonem - být grantovou agenturou pro celý základní výzkum, nikoliv jen pro ústavy AV ČR (cca třičtvrtiny prostředků GA AV ČR poskytuje ústavům AV ČR, u GA ČR je jejich podíl cca poloviční). Přetrvávajícímu pojetí GA AV ČR jako interní grantové agentury AV ČR nasvědčuje i složení předsednictva (pouze z pracovníků AV ČR), zaměření grantů ("Granty výrazně badatelského charakteru zaměřené na oblast výzkumu rozvíjeného v současné době zejména v AV ČR") atd. Buď by obdobné grantové agentury pro základní výzkum musely mít i další subjekty (VŠ, ostatní VVI atd.) nebo, tak jak reforma navrhuje, budou mít všichni stejné podmínky v jedné grantové agentuře.

Ad 2: Samotnou GA ČR čeká rovněž řada změn, zejména v způsobu hodnocení návrhů projektů. Řada návrhů je hodnocena nejvyššími známkami, což nejen neodpovídá realitě, ale stačí jen nižší známka od „nezasvěceného“ oponenta či člena komise a návrh není přijat (viz Zpráva Kontrolní rady GA ČR za r. 2007). Úkoly z usnesení vlády č. 644/2004 tak GA ČR plní částečně. AV ČR může mít stejně jako jiné instituce interní grantovou agenturu pro lepší rozdělování institucionálních prostředků, pokud to jejich příjemci uznají za vhodné.

Ad 3: Podle Zprávy Kontrolní rady GA ČR za r. 2007 mají instituce, jejichž zaměstnanci jsou v komisích GA ČR výrazně vyšší úspěšnost než ostatní. To je sice vysvětlitelné tím, že v komisích GA ČR pracují zaměstnanci nejlepších institucí, ale z hlediska rozdělování veřejných prostředků jen obtížně obhajitelné.

Ad 4: Po vzniku TA ČR a změně systému VaV v ČR bude nutné přehodnotit stávající strukturu a zaměření jednotlivých komisí GA ČR tak, aby skutečně odpovídaly oborům základního a nikoliv aplikovaného VaV. Současně obě agentury musí mít zákonem jasně stanovené možnosti (resp. povinnosti) spolupráce s obdobnými agenturami v zahraničí.

Ad 4.1.3. Technologická agentura ČR

Uvedeny jsou základní rysy Technologické agentury tak, aby zajišťovala nejen aplikovaný VaV, ale zároveň využití jeho výsledků v inovacích.

Ad 4.2. Odvětvový (resortní) VaV

Odůvodnění viz [Ad 2.3.](#) a [Ad 3.1.](#), [Ad 3.2.](#) a [Ad 3.3.](#)

Ad 4.2.1. Počet rozpočtových kapitol pro účelovou podporu VaV

Opatření shrnuje hlavní rysy a počet rozpočtových kapitol pro účelovou podporu VaV.

Ad 4.2.2. Počet rozpočtových kapitol pro institucionální podporu VaV

Opatření shrnuje hlavní rysy a počet rozpočtových kapitol pro institucionální podporu VaV.

Ad 4.2.3. Celkový počet rozpočtových kapitol VaV

Z nového systému účelové a institucionální podpory VaV a počtu rozpočtových kapitol pro účelovou podporu VaV (viz [2.2.3.2.1.](#)) a pro institucionální podporu VaV (viz [2.2.3.2.2.](#)) vyplývá, že počet 22 rozpočtových kapitol, ze kterých je v současné době podporován výzkum a vývoj, lze výrazně snížit na 10 rozpočtových kapitol a současně výrazně snížit administrativu VaV, jak ve státní správě, tak u výzkumných pracovníků.

Ad 5. Excellence ve VaV

Excelentní tým, či excelentní pracoviště v základním výzkumu je takový tým či takové pracoviště, jehož výzkumné výsledky a příprava vědeckých pracovníků jsou uznávány mezinárodní vědeckou komunitou, zahraniční týmy i organizace mají velký zájem o spolupráci s ním, existuje prokazatelný zahraniční zájem o studijní či pracovní pobyty na těchto českých pracovištích. U veřejných pracovišť aplikovaného výzkumu je excelencí rychlá a efektivní spolupráce s uživatelskou sférou a rychlé uplatnění výsledků VaV ve výrobcích, technologiích a službách na mezinárodních trzích. Excelenci potvrzují i přínosy z prodeje licencí, know-how apod. Excelenci rovněž potvrzuje průkazný zájem zahraničních partnerů o spolupráci ve výzkumu nebo nákup výzkumných výsledků. U podnikového výzkumu je potvrzením excelence vysoký podíl VaV na v podniku vytvářené přidané hodnotě a na uplatnění podniku na mezinárodních trzích se špičkovými technologiemi na bázi vlastního výzkumu.

Excellence ve VaV je potlačována stávajícím systémem podpory VaV, který je založen na průměrnosti. Důvodů je opět celá řada, od historických (demokratický vznik systému, který tak zákonitě vyhovoval průměrné většině), přes regionální aspekty, až po stále přetrvávající názor, že jakýkoli výzkum je dobrý, každý má právo a nárok na podporu své výzkumné činnosti. Přes polovinu veřejně podporovaného českého výzkumu je soustředěno v hlavním městě - veřejné výdaje na VaV (ČSÚ, údaje r. 2006): Praha 54,9 %, Brno (JMK) 15,6 %, okolí Prahy (STK) 6,3 %, Ostrava a okolí (MSK) 4,3 %, České Budějovice 3,7 %, Olomouc 2,9 %, Plzeň 2,5 %, Pardubice 2,3 %, atd. Důsledkem jsou výsledky, které často nesnesou srovnání se světem a návazně doposud velmi nízké přínosy výzkumu, vývoje a inovací pro ekonomiku a společnost České republiky.

SWOT

Silné stránky: Přes výskyt průměrnosti ve VaV existují vynikající týmy a jednotlivci, kteří v základním i v aplikovaném výzkumu a vývoji dosahují světově srovnatelných výsledků. Zejména v některých regionech soukromé subjekty do této oblasti vkládají své zdroje.

Nedostatky: Stávající systém podpory VaV je založen na průměrnosti. Jde zejména o podmínky programů a často desítky kritérií pro výběr návrhů projektů ve veřejných soutěžích ve VaV (čím více kritérií, tím větší pravděpodobnost úspěchu mají průměrné návrhy), způsob hodnocení návrhů projektů (kde jsou často využívána jen nejvyšší bodová hodnocení a nižší známka pro vynikající /a atypický/ projekt znamená jeho neúspěch), formální hodnocení v průběhu řešení a na jeho závěr (kde opět nejlépe uspějí průměrné, ze šablony nevybočující projekty), a hodnocení výsledků VaV (kde ještě v Hodnocení 2006 byla váha nejkvalitnějších výsledků jen 61 %). V Hodnocení 2007 stoupla na 79 %, ale vyloučení článků v nerecenzovaných časopisech uplatněných v drtivé většině případů v rozporu s pravidly jako výsledky VaV, vzbudilo silný ohlas a negativní reakce postižených. Rovněž je skutečností, že vedení výzkumných organizací a jejich reprezentace v řadě případů dosud chránilo jednotlivce, týmy i útvary (ústavy, fakulty) s nedostatečnou výkonností.

V ČR vzniklo několik desítek tzv. center excellence, která mají s evropskými i světovými centry jen velmi málo společného, často jde o jednu laboratoř. Zároveň jsou tato „centra“ financována z programů aplikovaného výzkumu a vývoje a přitom jsou často orientována na základní výzkum, což výrazně znesnadňuje získání prostředků z evropských fondů (RP EU jsou převážně zaměřeny na aplikovaný výzkum, strukturální fondy na rozvoj regionů) i ze soukromých zdrojů. Nad pojetím Evropských center

excelence v rámci velkých projektů OP VaVpI proběhla rozsáhlá diskuse. Tato centra nemohou sloužit výlučně základnímu výzkumu a navazující projekty být dotovány 100 % státem, protože fond ERDF, ze kterého budou hrazeny, je určen pro rozvoj regionů a výsledky jsou hodnoceny přírůstkem HDP/obyvatele a nutností je úzká spolupráce s podniky, vyjádřená jejich výraznou finanční spoluúčastí. Evropská centra excelence se musí zapojit do programů mezinárodní spolupráce a z evropských zdrojů získávat významnou část prostředků na svou činnost. S tím souvisí i nereálná představa, že Evropské centrum excelence lze vybudovat na "zelené louce", že se jím stane instituce (či jejich sdružení) úředním rozhodnutím - bez dlouhodobé historie a výzkumníků, kteří již dosáhli ve VaV průkazných výsledků v základním i aplikovaném výzkumu a vývoji. Bez těchto předpokladů by šlo o předem zbytečně vynaložené veřejné prostředky.

Pro excelenci VaV je v současné době většinou zapotřebí nákladná infrastruktura a průběžná obnova přístrojů a zařízení. Této základní podmínce rovněž stávající systém brání, jednak právně (neexistuje právní forma pro sdružování veřejných vysokých škol a veřejných výzkumných institucí a podniků), jednak systémem podpory – až na výjimky není podporováno věcně ani ekonomicky žádoucí sdružování organizací a jejich vzájemná spolupráce.

Příležitosti: Využít Reformy k změně dosavadního systému, ke skutečné preferenci excelence ve VaV, založené na dosahovaných výsledcích a k ekonomické motivaci spolupráce výzkumných organizací navzájem (zejména mezi vysokými školami a ústavy AV ČR) a jejich spoluprací s podniky zejména při využití finančně nákladné infrastruktury VaV.

Rizika: Zachování současného stavu, který povede jak k problematickému čerpání a využití prostředků z evropských fondů (velké projekty OP VaVpI), tak k neefektivnímu vynakládání veřejných prostředků a faktickému bránění spolupráce výzkumných organizací jak navzájem, tak s podniky.

Ad 5.1. Centra excelence a velká infrastruktura pro VaV

Cílem podpory velké (tj. i nákladné) infrastruktury VaV není pořizování dalších přístrojů a zařízení, ale jejich efektivní využití pro výzkum, vývoj a inovace, které se bez spolupráce různých sektorů neobejde.

Ad 1: V současné době neexistuje v právním řádu ČR vhodná forma pro založení společných právnických osob. Dosud to je řešeno formou zájmového sdružení právnických osob, které je ale vzhledem k účelu, k velmi volné právní úpravě, k chybějícím zákonným podmínkám sladěným s právem EU atd. nevhodné, zejména pro nákladné projekty za stovky milionů či miliard Kč..

Ad 2: Opatření navazuje na nový způsob rozdělování institucionální podpory VaV (viz [5.2.](#)).

Ad 3: Opatření uvádí základní podmínky pro pořízení a provoz velké infrastruktury VaV.

Ad 4: Navazuje na podmínky uvedené v [3.2.](#)

Ad 5: Stejně podmínky jako pro velkou infrastrukturu financovanou z národních zdrojů musí platit i pro velkou infrastrukturu pořízenou s přispěním strukturálních fondů.

Ad 5.2. Hodnocení výsledků VaV na všech úrovních

Hodnotit výsledky na celostátní úrovni se musí stejným způsobem, jakým je ČR hodnocena jako celek v nejrůznějších mezinárodních srovnáních. Čím více specifických kritérií se na této úrovni zavede, tím hůře dopadá ČR v mezinárodních srovnáních.

Pro daný účel (Hodnocení výsledků výzkumu a vývoje prováděné Radou za účelem rozdělování institucionálních prostředků na úrovni rozpočtových kapitol) je tedy současný objem shromažďovaných údajů o různých druzích výsledků nadbytečný a neodpovídá ani mezinárodním hodnocením, ani světovému trendu (často se v zahraničí hodnotí např. jen několik nejvýznamnějších výsledků). Doplnkové cíle podpory VaV, např. propagace a popularizace jeho výsledků, zajištění transferu poznatků atd. nelze hodnotit a podporovat plošně jako doposud (skutečné výsledky jsou pak minimální a neodpovídají vynaloženým prostředkům), ale účelově formou programů s jasně stanovenými cíli, předpokládanými výsledky (odlišnými od standardních výsledků VaV) a kritérii jejich úspěšnosti či

neúspěšnosti. Proto významného snížení administrativy na úrovni ČR, a to jak ve státní správě, tak zejména u výzkumných pracovníků, lze vedle výše uvedených kroků (založení TA ČR aj.) dosáhnout snížením počtu hodnocených výsledků v RIVu.

Ad 1a): Světově uznávané výsledky (publikace v uznávaných nakladatelstvích a recenzovaných časopisech)“ nejsou plně identické s výsledky ve Web of Science (v tzv. impaktovaných časopisech), budou tedy hodnoceny i publikace v dalších recenzovaných vědeckých časopisech (s menším počtem bodů). Bude vytvořen seznam těchto časopisů a každoročně aktualizován. U oborů zařazených do Národního referenčního rámce excelence – NRRE (filosofie a náboženství; dějiny; archeologie, antropologie, etnologie; politologie; řízení a státní správa; jazykověda; písemnictví; umění, architektura, kulturní dědictví; pedagogika a školství) je naproti tomu hodnocení nezbytné provádět zejména na národní úrovni. Zde tedy nejsou (až na výjimky) výsledky publikovány ve Web of Science a proto budou mít recenzované české (a slovenské) vědecké časopisy vyšší bodové ohodnocení než v jiných oborech. Obdobně bude přistupováno k druhu výsledků B (odborná monografie) – „kniha“: v oborech NRRE budou mít vyšší bodovou hodnotu, než v oborech ostatních.

Ad 1b): V aplikovaném výzkumu a vývoji budou do hodnocení zahrnuty patenty odlišně bodově hodnocené podle toho, u kterého patentového úřadu jsou podány. Vzhledem k jejich minimálnímu počtu (za rok 2006 bylo domácím přihlašovatelům uděleno pouze 264 patentů, z toho jen 154 bylo vykázáno jako výsledek státem podporovaného výzkumu a vývoje). U realizovaných technologií, zahrnujících druhy výsledků Z (poloprovoz, ověřená technologie, odrůda, plemeno) a částečně S (prototyp, funkční vzorek, autorizovaný software) budou hodnoceny jen realizované výsledky podle jejich přínosu (cena, za kterou je výsledek realizován nebo prodán) v souladu se smlouvou o využití výsledků. Certifikované metodiky, které dosud patří do výsledků druhu S (uplatněná metodika, výsledky aplikovaného výzkumu promítnuté do právních předpisů a norem) budou v budoucnu sledovány jako samostatný druh výsledků a do hodnocení zahrnuty jen tehdy, pokud půjde o certifikované a akreditované metodiky nebo schválené právní předpisy a normy s jednoznačně prokazatelným využitím výsledků VaV.

Ad 2: Podrobně byly nedostatky hodnocení na dalších úrovních popsány a úkoly k jejich odstranění uloženy usnesením vlády ze dne 23. června 2004 č. 644 k hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků. Převážná většina již tehdy kritizovaných nedostatků zůstává a odpovědnými resorty není řešena (viz usnesení vlády ze dne 23. května 2007 č. 539 k Souhrnnému vyhodnocení výsledků programů výzkumu a vývoje ukončených v roce 2005, kde bylo rovněž vyhodnoceno plnění usnesení vlády ze dne 23. června 2004 č. 644 k hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků a systém poskytování veřejných výdajů na výzkum a vývoj na jednotlivých resortech).

Ad 3: Informační systém výzkumu a vývoje slouží nejen Radě, veřejnosti a příjemcům, ale je intenzivně využíván jednotlivými poskytovateli.

Ad 6. Programy VaV

Významná část veřejně podporovaného výzkumu (zejména ta, která je podporovaná formou programů aplikovaného výzkumu) se chová jako výzkum základní a upřednostňuje výstupy formou publikací a to i tam, kde světové vědě nic nepřináší. V tomto rozsahu (99 % všech výsledků) si ho nemůže dovolit žádná země. Postupně zaváděný systém hodnocení sice zvyšuje tlak na výzkum a vývoj, aby produkoval výsledky využitelné v ekonomice a společnosti, změny jsou však stále ještě příliš malé. Dohody o spolupráci s aplikační sférou jsou zatím většinou jen formální, chybí finanční spoluúčast soukromých zdrojů.

SWOT

Silné stránky: V posledních letech se začal postupně uplatňovat tlak na výsledky, na formulaci programů aplikovaného výzkumu a vývoje a na jejich hodnocení. To se ale projevilo za dlouhou dobu, nyní jsou hodnoceny programy zahajované na přelomu tisíciletí (s nedostatky uvedenými níže) a nyní zahajované programy budou končit v letech 2013 až 2015.

Nedostatky: Nedostatky popsány ve SWOT u cíle (1) u systému podpory VaV „každoroční hodnocení ukončených programů ukazuje, že výsledky většinou neodpovídají deklarovaným cílům a významná část prostředků byla vynaložena neefektivně atd.“ mají několik společných příčin. První je chybná interpretace vymezení programů v zákoně (v zákoně je správně uvedeno „základního a aplikovaného výzkumu“, chybně je interpretováno jako „základního **nebo** aplikovaného výzkumu“ a programy jsou zaměřeny jen na základní výzkum). Druhou je samotná příprava programů, která často vychází ze zmapování potřeb vědců (tj. řešitelů) a nikoliv z potřeb uživatelů výsledků programů, chybí koncepce (strategie VaV) na úrovni resortů, ze které by měly vycházet. Standardní příprava koncepce a návazné programu musí zahrnovat mj. odpovědi na následující otázky: jaké jsou problémy daného odvětví (oboru atd.), jsou tyto problémy řešitelné VaV (což zahrnuje i časový faktor – výsledky VaV jsou k dispozici v poměrně dlouhém časovém horizontu) apod.. Třetím, systematickým problémem je, že drtivá většina programů je univerzálních, tzv. tématické programy (zaměřené na určité téma, na priority VaV) jsou výjimkou (okolo 10 % objemu prostředků). Programy jsou koncipovány tak, aby se v nich každý našel, chybí priority resp. jejich promítnutí do programů. Na úrovni programů se ještě více než na úrovni projektů projevuje absence průběžného a zejména závěrečného hodnocení, téměř veškerá práce je soustředěna na hodnocení návrhů.

Jednotlivé programy jsou díky počtu rozpočtových kapitol (s několika výjimkami) pojaty striktně resortně. Důsledkem je, že jednotlivé projekty se věcně překrývají a dochází k duplicitám. Obzvláště rozšířený je tento negativní jev u průřezových oblastí VaV (mezinárodní spolupráce ve VaV, branně-bezpečnostního výzkumu a výzkumu národní identity).

Již od roku 2002 je podle zákona u aplikovaného výzkumu a vývoje povinností resortu (poskytovatele) uzavřít s příjemcem smlouvu o využití výsledků. Až na několik výjimek (např. MPO) tyto resorty nečiní, z čehož vyplývá, že se chovají, jakoby poskytovaly programovou podporu základnímu výzkumu (což je věcná i právní chyba). V základním výzkumu, jehož cílem je rozšířit světové poznání ("získat znalosti o základech či podstatě pozorovaných jevů, vysvětlení jejich příčin a možných dopadů při využití získaných poznatků") nemůže být formulován standardní program s jasnými cíli, kritérii jejich dosažení atd. a proto je účelově podporován grantovým způsobem.

Podílové financování programů z veřejných (státních) a ze soukromých zdrojů až na výjimku programů MPO v podstatě neexistuje. I tam, kde se podílové financování podařilo zavést, je podíl soukromých zdrojů minimální a většinou nejde o zdroje budoucích uživatelů výsledků programů (podniků), ale o zdroje řešitelů (výzkumných organizací). Tím mizí hlavní důvod podílového financování – již do řešení zapojit budoucí uživatele výsledků, umožnit transfer poznatků atd.

Národní programy výzkumu se ve stávajícím pojetí neosvědčily, dosahují horších výsledků než ostatní programy VaV. Národní program výzkumu I zůstal na úrovni volně spojených resortních programů, zastřešených nespécifickou gescí (s nejasnými kompetencemi) gestora – MŠMT. Národní program výzkumu II byl sice výrazně koncentrován pod dva gestory (MŠMT a MPO), ale zejména u programů MŠMT zůstal na úrovni velmi podrobně vymezeného předmětu řešení bez konkrétních cílů, očekávaných výsledků atd. a jde do značné míry o soubor projektů základního výzkumu (a nikoliv o program aplikovaného výzkumu a vývoje s odpovídajícími výsledky).

Ve stávajícím zákoně není správně vyřešena otázka národních regionálních (krajských) výzkumných programů, tyto programy podle současného znění schvaluje vláda a ne kraj.

V oblasti mezinárodní spolupráce chybí vhodné formy účelové podpory (programy), které by umožnily ČR se zapojit do nových forem mezinárodní spolupráce ve VaV, zejména v rámci Evropského výzkumného prostoru.

System nepřímé podpory výzkumu a vývoje byl oproti jiným zemím v ČR zaváděn pozdě, což je jednou z příčin zahraničních investic do "montážních dílen" a nikoliv do sofistikovaných výrobních využívajících výzkum a vývoj. Od r. 2005 je zavedena odčitatelnost nákladů na výzkum a vývoj od základu daně z příjmů (která je ekvivalentní 24 % dotaci z celkových nákladů a to bez řady nevýhod dotace). Dále je VaV nepřímo podporován osvobozením bezúplatného nabytí majetku (veřejnými výzkumnými institucemi a veřejnými vysokými školami) určeného na financování výzkumu a vývoje od daně dědické či darovací (2005), vrácením DPH u projektů EU atd. V systému nepřímé podpory výzkumu a vývoje zejména chybí podpora spolupráce výzkumných organizací a podniků.

Příležitosti: Využit Reformy k změně dosavadního systému přípravy, realizace a hodnocení výsledků programů aplikovaného výzkumu a vývoje.

Rizika: Zachování stávajícího počtu resortně pojatých programů (tj. stávajícího nebo jen mírně zmenšeného počtu rozpočtových kapitol VaV) vedoucí ve svých důsledcích k špatnému rozdělování a využití výdajů na výzkum a vývoj.

Ad 6.1. Zavést nový systém programů aplikovaného výzkumu a vývoje

Ad 6.1.1. Programy realizované přes TA ČR

TA ČR zahájí svou činnost postupně nejen kvůli postupně rostoucím disponibilním prostředkům, ale zejména věcně (než se celý systém zavede, sjednotí a vyberou se nejlepší postupy atd.).

Ad 1a: Za přípravu programů navazující na koncepci rozvoje daného odvětví musí nést odpovědnost příslušný resort.

Ad 1b: Jde o podmínku vyplývající mj. z Rámce Společenství, který nerozlišuje průmyslový a neprůmyslový aplikovaný výzkum.

Ad 1c: Jak se opakovaně ukazuje při závěrečném hodnocení programů po jejich ukončení, u většiny z nich byly cíle aj. stanoveny velmi obecně až deklarativně a plnění programů prakticky nelze vyhodnotit. Programy schválené vládou v r. 2007 již řadu základních atributů splňují vzhledem k tomu, že Rada je několikrát vrátila k přepracování.

Ad 1d: Vzhledem k tomu, že program sice schvaluje vláda, ale za zadávací dokumentaci a systém přijímání, posuzování a hodnocení návrhů projektů odpovídá pouze poskytovatel, je pro každý resort unikátní a odlišný od ostatních. Kritéria pro hodnocení návrhů projektů navíc často silně pozměňují cíle schválené vládou (např. kritériím pro cíle schválené vládou byla v zadávací dokumentaci přidělena nulová váha atd.). Úkoly uvedené v usnesení vlády ze dne 29. září 2005 č.1260 k návrhu na sjednocení administrativy výzkumu a vývoje poskytovatelé většinou ignorují a zrušení veřejné soutěže ve VaV po jejím vyhlášení (kdy jsou tyto dokumenty dostupné) jen z tohoto důvodu není podle stávajících právních předpisů možné.

Ad 1e: Stejně jako v současné době se k návrhu programu před jeho projednáním vládou bude vyjadřovat Rada, nově i TA ČR, která bude programy realizovat.

Ad 2a: Vzhledem k tomu, že programy jsou vládou schvalovány před zahájením prací na rozpočtu, je nejefektivnějším řešením výdaje na ně zahrnout rovnou do rozpočtu TA ČR.

Ad 2b: Za veřejnou soutěž ve VaV, kontrolu řešení jednotlivých projektů a dosažení stanovených výsledků musí odpovídat poskytovatel prostředků, tj. TA ČR.

Ad 2c: Plnění cílů programu musí kontrolovat zadavatel, tj. resort, který vládě řešení daného programu navrhnul.

Ad 2d: (tím, že nebude hodnotit vlastní práci, lze reálně předpokládat, že hodnocení na rozdíl od současného stavu bude objektivní). Na rozdíl od současného stavu bude povinností poskytovatele (zde TA ČR) hodnotit a verifikovat výsledky dosažené řešením jednotlivých projektů.

- Ad 2e: Stejně jako doposud bude souhrnné vyhodnocení všech programů ukončených v daném roce předkládat vládě Rada.
- Ad 3a: Možnost změny odpovědnosti za již řešené programy a projekty a převodu stávajících závazků poskytovatelů (viz příloha V.5.) na TA ČR je teoretická, šlo by o změny smluv, podmínek řešení atd., a to je v daném období prakticky nerealizovatelné.
- Ad 3b: Tam, kde bude i v roce 2010 účelné zajistit nová kola veřejných soutěží ve VaV tak, aby byly splněny cíle programů, je bude zajišťovat již TA ČR. V opačném případě (zajišťování stávajícími poskytovateli) by se přechodné období protáhlo na neúnosně dlouhou dobu.
- Ad 3d: Nové programy zahajované od roku 2011 bude již plně zabezpečovat TA ČR – v roce 2009 bude zřízena zákonem, v roce 2010 proběhne veřejná soutěž ve VaV a od r. 2011 budou zahájeny nové programy.

Ad 6.1.2. Průřezové programy mezinárodní spolupráce (MŠMT)

- Ad 1: U programů mezinárodní spolupráce ve VaV tohoto typu bude zachován princip zavedený zákonem č. 171/2007 Sb. Při přípravě novely zákona č. 130/2002 Sb. budou hledány možnosti jak zjednodušit poskytování prostředků v souladu s předpisy EU.
- Ad 2: Programy druhého typu se v zásadě nebudou lišit od programů realizovaných TA ČR. Výdaje na jejich řešení budou odpovídat předpokládaným výsledkům.
- Ad 3: Rovněž u programů třetího typu bude celková podpora (poplatek za účast i podpora jednotlivých programů resp. projektů) závislá na předpokládaných výsledcích a přínosech, odlišný bude mechanismus jejich schvalování. Před uzavřením závazku ČR bude muset být program schválen vládou.
- Ad 4: Programy čtvrtého typu se od třetího liší tím, že jsou realizovány v ČR, jinak jsou procedura a požadavky obdobné.
- Ad 5: Program pátého typu zahrnuje klasické dvoustranné dohody o dvoustranné vědeckotechnické spolupráci s minimálním finančním objemem (cca 13 mil. Kč/r), kde jsou jednotlivé dohody specifické, zahrnují nejen oblast VaV a proto musí mít své specifické cíle.

Ad 6.1.3. Další průřezové programy (MO-MV-MK)

- Ad 1: Tyto programy mají některá specifika. V první řadě je to skutečnost, že uživatelem převážné většiny výsledků je stát, který odpovídá za obranu, bezpečnost a národní identitu (kulturní dědictví atd.) a tomu bude odpovídat i podíl státní podpory, který může být až 100 %. Z tohoto důvodu nemohou být realizovány TA ČR a za veřejné soutěže ve VaV bude odpovídat příslušný poskytovatel. Dále platí, že dosavadní, čistě resortní pojetí nezajišťovalo spolupráci jak na straně jednotlivých resortů, tak zejména příjemců (v převážné většině byli příjemci jen organizace daného resortu).
- Ad 2: Vzhledem k tomu, že jedním z cílů je snížení dosavadní roztržitosti a nadměrného počtu programů VaV, je jejich počet omezen.
- Ad 3: Pro průřezové programy VaV se zavádí stejný model jako u programů realizovaných TA ČR s tím, že není nutné vyčkávat na schválení nového zákona a proto mohou být zahájeny už v roce 2010.

Ad 6.1.4. Programy MZe

Teoreticky je sice možné, aby programy aplikovaného výzkumu a vývoje i v zemědělství zajišťovala TA ČR, proti tomu ale hovoří jeden zásadní fakt - tyto programy mají v evropských pravidlech, která ČR převzala, umožněnu řadu výjimek (zejména 100% dotaci ze státního rozpočtu) a v TA ČR by pro ně bylo nutné zřídit specifickou část systému podpory. Šlo by tedy o formální převod

z MZe na TA ČR s riziky s tímto převodem spojenými, a proto je bude zabezpečovat MZe. Jde ale pouze o programy, resp. ty části programů na které se vztahují výjimky EU a nikoliv např. o potravinářský VaV aj., které bude stejně jako ostatní VaV zajišťovat TA ČR.

Ad 6.1.5. Program navazující na OP VaVpI a OP PK (Národní program výzkumu III - MŠMT)

Národní program výzkumu III bude zajišťovat činnost kapacit vybudovaných z OP VaVpI a OP PK. Vzhledem k nezbytným vazbám na OP VaVpI (udržitelnost OP VaVpI je jednou ze zásadních otázek tohoto programu nejen pro ČR, ale i pro EU) ho bude realizovat MŠMT.

Ad 6.1.6. Specifické programy VaV

V ČR prakticky chybí specifické programy VaV, cíleně zaměřené na podporu transferu výsledků VaV, popularizaci atd. Potřebnost a účelnost těchto programů musí prokázat Národní politika výzkumu, vývoje a inovací na dané období (tyto programy budou jedním z nástrojů pro její realizaci).

Ad 6.1.7. Krajské VaV programy

Jedná se o opravu nedomyšleného ustanovení současného zákona, kde krajské programy VaV by měla schvalovat vláda.

Ad 6.2. Principy platné pro všechny VaV programy

Ad 1: V posledním roce se při schvalování nových programů díky trvalému tlaku Rady daří formulovat očekávané výsledky programů. To je však pouze první krok, stále chybí ten základní – říci, jak budou výsledky využity. To souvisí se změnou koncepce přípravy programů, se změnou pojetí programů aplikovaného výzkumu a vývoje, které byly dosud koncipovány podle potřeb řešitelů, na programy koncipované podle potřeb uživatelů. Podle dosažených výsledků a jejich využití také budou programy hodnoceny a rozhodováno o přijetí programů navazujících.

Ad 2: V aplikovaném výzkumu a vývoji, kterého se programy výlučně týkají, existuje konkrétní uživatel, který má prospěch z využití výsledků řešení. Stát, resp. veřejné zdroje, se mohou na finanční podpoře podílet jen částečně (viz Rámec Společenství). Na rozdíl od ČR se v zahraničí podílí na financování programů soukromé zdroje i v odvětvích jako je zdravotnictví (pojišťovny, farmaceutické firmy), životní prostředí (výrobci a uživatelé ekologických technologií atd.). Nové programy aplikovaného výzkumu a vývoje budou podporovány pouze v případě zajištění jejich podílového financování.

Ad 3: Doposud byly nejprve stanoveny cíle programů a výběr návrhů projektů pak probíhal podle jiných kritérií – nikoliv jak mohou přispět uchazeči k dosažení těchto cílů, ale zda jsou úspěšní při psaní vědeckých článků. Řada současných resortních pravidel pro hodnocení návrhů projektů je založena zejména na hodnocení minulosti uchazečů a nikoliv na jejich schopnosti splnit cíle programu. Tím se stírá jeden z hlavních rozdílů účelové podpory od institucionální a konzervuje se nevyhovující současný stav. Výsledkem je, že u řady programů aplikovaného výzkumu a vývoje jsou dominantní vědecké články a ne patenty, nové výrobky, technologie, postupy atd. U programů, kde se předpokládá účast podnikatelského sektoru a finanční podíl soukromých zdrojů, bude součástí hodnocení i hodnocení schopnosti dostát svým finančním závazkům.

Ad 4: Řada projektů výzkumu a vývoje jsou projekty čistě formální – chybí jasný cíl ("budeme zkoumat problematiku ..."), kritéria jeho splnění ("prostředky budou využity v souladu s předpisy ..."), způsob jeho dosažení ("tuto problematiku začal v 19. století řešit ...") atd. a to přes řadu kroků podniknutých k nápravě (viz usnesení vlády č. 644/2004 aj.). Dodržování základních principů projektového řízení bude striktně vyžadováno, kontrolováno a jejich neplnění sankcionováno.

Ad 5: Výzkumný projekt je všude ve světě otázkou týmu, v ČR díky systému v řadě případů věci jednotlivců (kterým daná instituce neposkytuje potřebnou podporu a v řadě případů interně neprůhledně přerozděluje přidělené prostředky). Zároveň je řešeno ročně 5 500 velmi malých projektů, jeden vědec současně řeší průměrně 2,5 projektu (a k tomu ještě výzkumné záměry), ale jsou případy řešení deseti a více projektů. Administrativní kontrola přes kapacity se příliš

neosvědčila. Tato situace výrazně přispívá k názoru, že i ve výzkumu je v ČR možné vše (což vede k odchodu mladých pracovníků aj. důsledkům). Takovéto špatné využívání podpory výzkumu je založené zejména na malé informovanosti (a zájmu o ni) jak na resortech, tak v jednotlivých institucích. Vedle výše uvedených opatření budou extrémní případy zneužívání veřejných prostředků zveřejněny.

Ad 6.3. Nepřímá (daňová) podpora VaVaI

Cílem legislativní úpravy v oblasti nepřímé podpory (daně) bude systém, který bude v prvé řadě stimulovat spolupráci podniků s vysokými školami a s veřejnými výzkumnými institucemi, která by měla být daňově výhodnější než daňové odpočty na VaV uplatňované v rámci jedné instituce či podniku. Tím se posílí synergie mezi podnikovou a akademickou sférou a zvýší se multiplikativní efekty (propojení špičkového výzkumu a výuky, podpora vzniku výzkumných univerzit). Smyslem není jen umožnit zadávání veřejných zakázek podnikům výzkumným organizací, ale zejména je stimulovat k zakládání svých pracovišť na výzkumných ústavech a univerzitách, což je základem skutečné spolupráce těchto sektorů.

Ad 7. Výzkumné organizace

Zavedením institucionálního financování na bázi výzkumných záměrů se nepodařilo zavést potřebnou dynamiku do organizační struktury veřejného výzkumu. Zatímco v zahraničí v této oblasti ústavy zanikají a vznikají, mění se podstatně jejich zaměření (výzkumné programy, či jejich plány), radikálně se mění jejich vedení apod., jsou změny v ČR v podstatě zanedbatelné; chybí výzkumné univerzity, popř. fakulty.

SWOT

Silné stránky: Soustředěný a poměrně silný základní výzkum v AV ČR, který je koncentrován do 3 hlavních oblastí - Praha, méně pak Brno a České Budějovice. Vysoký nárůst podílu výzkumu na činnosti vysokých škol a tomu odpovídající nárůst kvalitních výsledků (viz Hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků 2007).

Nedostatky: Dlouhodobě nízký zájem a podpora státní správy o organizace aplikovaného výzkumu a vývoje (zanedbání výzkumné základny bylo způsobeno zejména neuváženou privatizací a nečinností v následujících letech) a z toho vyplývající vynucené suplování jejich funkcí jinými organizacemi. Absence nebo velmi nedostatečné využívání ekonomických nástrojů podporující vzájemnou spolupráci jak výzkumných organizací navzájem (zejm. vysokých škol, ústavů AV ČR a resortních výzkumných ústavů) a ještě více spolupráci s podniky. Deformace původní myšlenky výzkumných záměrů a jejich celkových proporcí (v roce 2005 až na téměř 2/3 celkové podpory VaV), prostředky byly přiděleny v řadě případů v rozporu s doporučeními odborných komisí na sedm let bez zpětné vazby na dosahované výsledky. Nemožnost využít prostředků na výzkumné záměry jinde než v dané instituci.

Způsob rozdělování prostředků na vzdělávání vysokým školám, který by posílil jejich motivace při produkci absolventů pro trh práce, se dosud příliš nezměnil. Stále přetrvává stav, kdy drtivá většina prostředků je rozdělována podle normativu na studenta, tj. za to, co dělají, a nikoliv za to, co udělají. Toto je jedním z důvodů, proč nefunguje spolupráce vysokých škol s podniky v oblasti přípravy studijních programů a v důsledku toho profily absolventů a jejich znalosti a dovednosti v řadě případů neodpovídají potřebám podniků.

Veřejné vysoké školy a v menší míře (vzhledem k novějšímu zákonu) i veřejné výzkumné instituce jsou na jedné straně samostatné právnické osoby se všemi důsledky, na straně druhé není jejich systém řízení zejména po ekonomické stránce na tuto samostatnost připraven. Celý systém řízení je založen na akademických principech, ale chybí odpovědnost za přijatá rozhodnutí a jejich důsledky. Tento problém nabývá na aktuálnosti v současnosti, kdy veřejné vysoké školy i veřejné výzkumné instituce začínají získávat významnější podíl prostředků z jiných zdrojů než od svého poskytovatele (který dosud problémy, byť ne vždy standardním způsobem, vyřešil) - ze strukturálních aj. fondů EU, ze soukromých zdrojů atd.

Příležitosti: Využít Reformy a příležitosti strukturálních fondů EU 2007 – 2013 jak ke změně systému podpory VaV s pozitivními důsledky na dosavadní organizační strnulost výzkumných organizací, tak ke změně způsobu jejich financování a řízení. Posílit spolupráci výzkumných organizací a vysokých škol se soukromým sektorem na přípravě absolventů.

Rizika: Zachování současného stavu, stávajícího systému podpory VaV a způsobu financování a řízení výzkumných organizací, které povede k jejich izolovanosti a stagnaci.

Ad 7.1. Opatření vyplývající ze změny systému podpory VaV

- Ad 1: Důsledkem této změny bude zejm. přenesení rozhodování o prostředcích pro dlouhodobý rozvoj organizací z úrovně ministerstev (kde se rozhodovalo o prostředcích a často i zaměření výzkumných záměrů) na vlastní organizace. Zda tyto prostředky organizace využije k získání (popř. udržení) kvalifikovaných pracovníků, pro investice do nových přístrojů a zařízení, pro spolupráci s dalšími organizacemi atd. bude záviset jen a jen na ní s jedinou podmínkou – prostředky musí být použity na výzkum a vývoj a přinést výsledky.
- Ad 2: Velkou infrastrukturu pro VaV na špičkové světové úrovni může země velikosti ČR podporovat pouze tehdy, když bude společně využívána více výzkumnými organizacemi různých typů, bude významnou mírou zapojena do mezinárodní spolupráce, především do spolupráce s uživateli, a do vzdělávání.
- Ad 3: Založení TA ČR výrazně přispěje k odbourání resortních bariér mezi výzkumnými organizacemi doposud spadajícími pod různé poskytovatele.
- Ad 4: Důsledkem využití prostředků strukturálních fondů bude (zejm. u velkých projektů OP VaVpI) výrazně užití spolupráce výzkumných organizací a podniků.
- Ad 5: Povinnost výzkumných organizací vytvořit pro aplikovaný výzkum a vývoj funkční systém ochrany duševního vlastnictví, transferu a komercializace výsledků mj. povede k užití spolupráci s podniky, ke vzniku řady nových institucí a podpoře vzniku spin - off firem.

Ad 7.2. Další opatření k změně strnulosti organizační struktury veřejného výzkumu

- Ad 1: Jde primárně o ekonomickou záležitost - vysoké školy musí být finančně motivovány na produkci kvalitních absolventů připravených pro své zaměstnání. Ze stávajícího dominantního financování činnosti vysokých škol podle normativu na studenta se převažující část státní podpory změní na financování uplatněných absolventů (se zvýhodněním uplatnění v oboru studia). Zde bude reforma navazovat na návrhy připravované v rámci komplexní reformy terciárního vzdělávání, zejména jeho financování.
- Ad 2: Na veřejných vysokých školách bude novelou příslušných právních předpisů (zejména zákona č. 111/1998 Sb.) posílena role těch orgánů, které odpovídají za řízení vysoké školy a její výsledky tak, aby za své kroky mohly nést odpovědnost. Obdobné změny v menší míře (část jich už vzhledem k novějšímu zákonu č. 341/2005 Sb. tento zákon obsahuje) proběhnou i ve veřejných výzkumných institucích.
- Ad 3: Na veřejných vysokých školách bude novelou příslušných právních předpisů (zejména zákona č. 111/1998 Sb.) umožněno zřizovat pracoviště s odpovídajícím personálním zázemím financované ze soukromých zdrojů. Stávající systém velmi účinně izoluje vysoké školy od kontaktu s praxí a od získávání nejlepších odborníků ze zahraničí, neboť jmenování profesorů (docentů atd.) s odpovídajícím příjmem je podmíněno mj. dlouhodobou pedagogickou prací na vysoké škole. Tím se vysoké školy zbavují možnosti získat renomované externí odborníky (ti samozřejmě se svými zkušenostmi a znalostmi nezačnou pracovat na místě asistenta s často podprůměrnými příjmy).

Ad 8. Pracovníci ve VaVaI

Nedostatkem pracovníků ve VaV je postižena celá Evropa, ČR však zvláště výrazně. Jde mj. o nedostatek zájmu mladých lidí o profesní dráhu výzkumného pracovníka, nedostatečnou mobilitu výzkumných pracovníků a nízkou atraktivnost ČR pro mladé výzkumné pracovníky i pro zkušené špičkové výzkumné pracovníky.

SWOT

Silné stránky: Tradice technického vzdělávání v ČR, postupně se zlepšující znalosti a dovednosti absolventů vysokých škol v řadě oborů oceňovaných zahraničními investory. Řada nadnárodních firem v ČR založila a zakládá svá výzkumně-vývojová pracoviště.

Nedostatky: Špatná věková struktura VaV v ČR se u mladých pracovníků sice zlepšila, ale ti z VaV odcházejí a ve středním věku (mezi 35 – 55 lety) chybí klíčoví pracovníci s dostatkem zkušeností s řízením náročných projektů. Naopak ve vyšších věkových kategoriích je podíl pracovníků VaV vysoký, dominantní je zastoupení těchto věkových kategorií v řízení projektů resp. v řízení VaV celkově.

Jen pomalu odstraňované překážky pro dlouhodobější pracovní pobyty zahraničních výzkumných pracovníků v ČR. Ojedinelé je získávání špičkových vedoucích pracovníků ze zahraničí, např. 40% procent ředitelů ústavu M. Plancka v Německu jsou cizinci, současný předseda (prezident) Evropské rady pro výzkum je Řek atd., Teprve v roce 2007 se novelou zákona o pobytu cizinců a zákona o veřejných výzkumných institucích (zákon č.379/2007 Sb.) podařilo právně zakotvit zjednodušenou proceduru pro přijímání vědeckých pracovníků ze zemí mimo EU. Nevýhodou novely je to, že je díky struktuře zákona o pobytu cizinců velmi nepřehledná. Nedostatečná mobilita pracovníků mezi akademickou a aplikační sférou. Velmi rozdílná kvalita vědecké přípravy studentů doktorských studijních programů. Nedostatečný příliv špičkových pedagogů a pracovníků VaV do českých VŠ a výzkumných ústavů. Nedostatečné znalosti pracovníků státní správy VaV a jejich rychlá obměna. Prostředky ze strukturálních fondů EU 2004 – 2006 nebyly až na výjimky využity ke zvýšení znalostí a dovedností v oblasti výzkumu, vývoje a inovací.

Příležitosti: Využití strukturálních fondů EU 2007 – 2013, zejména OP VK k zajištění odborníků pro výzkum, vývoj a inovace.

Rizika: Nezajištění implementace a využití prostředků na OP VK, jeho průběžné koordinace OP VaVpI a OP PI. Odchod absolventů, kteří dostanou v ČR zdarma kvalitní vzdělání, do zahraničí.

Ad 8.1. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Základní atributy Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, které přispějí k zajištění dostatku odborníků pro výzkum, vývoj a inovace, jsou uvedeny v [příloze V.3.3.](#)

Ad 8.2. Další opatření k zajištění odborníků pro výzkum, vývoj a inovace

Ad 1: Návazně na změnu modelu institucionální podpory bude specifický výzkum na vysokých školách nahrazen novou formou projektů (grantů) poskytovaných na základě předem stanovených pravidel podle zaměření GA ČR (nahradí stávající doktorské grantové projekty tak, aby byly pružnější) a TA ČR (obdobné projekty určené pouze pro mladé pracovníky do 35 let pro vzdělávání spojené s výzkumem při spolupráci s aplikační sférou).

Ad 2: Jde o zdánlivou samozřejmost, ve výzkumu a vývoji nejlepších výsledků dosahují právě tito pracovníci. Pokud je potřebný nárůst pracovníků, musí být zejména v této věkové kategorii (u vyšší věkových kategorií jde často o mnohonásobné pracovní úvazky).

Ad 3: Kariérní řád nabídne výzkumným pracovníkům možnosti růstu, tj. jasnou představu o tom, co je v dané organizaci čeká.

Ad 4: Při novele zákona č. 130/2002 Sb. (a související zákonů č. 341/2005 Sb. a 379/2007 Sb.) budou dořešeny nejasnosti při jejich výkladu tak, aby výzkumné organizace i podniky mohly tyto odborníky získávat s minimem administrativy a konkurovat tak nabídkám z jiných zemí.

Ad 9. Mezinárodní spolupráce ve VaV

Formální účast na přípravě významných dokumentů EU pro VaV, nedostatečná účast českého výzkumu na Rámcových programech, nechuť a nedostatek kapacit pro účast ČR na účinnější koordinaci národních strategií, politik, programů a iniciativ ve VaV v rámci EU. Nízká provázanost národních a mezinárodních aktivit, výrazná zejména v oblasti strukturálních fondů EU, ve vazbě VaV na inovace aj. Zahraniční zdroje jsou ve VaV chápány jako „přilepšení“ a ne jako alternativa - řešení toho, na co ČR ve VaV sama nestačí.

SWOT

Silné stránky: Aktivní a dobře fungující Národní informační centrum pro evropský výzkum v Technologickém centru AV ČR. Relativně dobře fungující národní informační síť regionálních a oborových kontaktních organizací v České republice NINET. Organizace sdružené v NINET poskytují informační a konzultační služby k Rámcovým programům výzkumu a vývoje EU.

Dobře se rozvíjející činnost České styčné kanceláře pro výzkum a vývoj CZELO v Bruselu, která byla po řadě odkladů ustavena v roce 2005.

Dobrá úroveň přípravy mladších výzkumných pracovníků v Akademii věd ČR a na řadě vysokých školách k studijním a pracovním pobytům v zahraničí.

Členství ČR ve významných mezinárodních organizacích CERN (European Laboratory for Particle Physics), EMBO (European Molecular Biology Organisation), ESA (European Space Agency), ESO (European Southern Observatory) zabezpečující možnost účasti českých výzkumných pracovníků a českých firem na špičkovém výzkumu na nákladných moderních výzkumných zařízeních a na vývoji speciálních přístrojů pro tyto mezinárodní organizace.

Nedostatky: Přežívající samoučelné přístupy k mezinárodní spolupráci ve VaV – spolupráce pro spolupráci, nikoli rychlejší a efektivnější dosažení lepších výsledků. Platí to především pro některé dvoustranné spolupráce zabezpečované na základě vládních nebo ministerských dohod, kde hlavním důvodem jsou cíle zahraniční politiky.

Stále ještě nedostatečné využívání výsledků mezinárodní spolupráce v aplikovaném výzkumu v inovacích výrobků, technologií a služeb. V souvislosti s oběma uvedenými nedostatky je vhodné připomenout záměr Finska z počátku roku 2007 přehodnotit rozsah mezinárodní spolupráce ve VaV a omezit ji na případy, kdy stanovené konkrétní cíle ve VaV mohou být užitečné pro Finsko. Relativně lepší je stav u spolupráce v rámci programu EUREKA. Přítomnou překážkou nejsou nedostatečná práva na využití dosažených výsledků a získané know-how, ale nedostatky v koordinaci činnosti zástupců ČR v nejrůznějších komisích, programových výborech, pracovních skupinách EU zabývajících se VaV ze strany státu (informační a konzultační činnost zabezpečovaná TC AV ČR, kanceláří CZELO v Bruselu a sítí NINET nestačí nahradit nedostatky v koordinaci na úrovni státu).

Nedostatky v účasti zástupců České republiky na přípravě dokumentů pro zasedání Rady EU „Konkurenceschopnost“, stanovisek pro tato zasedání, v informovanosti o výsledcích zasedání a plnění závěrů z těchto zasedání. Dřívější živelné rozhodování o směrech mezinárodní spolupráce, nereflektující české národní priority. Institucionální, organizační a personální nepřipravenost na možnost čerpání prostředků fondů EU pro realizaci politiky soudržnosti v období 2007–2013 i na rozvoj VaV.

Příležitosti: Možnost účasti českých výzkumných pracovníků na budovaných velkých výzkumných infrastrukturách v EU (ESFRI Road-map).

Možnost účasti českých výzkumných pracovníků v připravovaném Evropském technologickém institutu.

Zkušenosti českých výzkumných pracovníků s účastí na 5. a 6. Rámcovém programu EU a mnohem častější ujímání se role koordinátorů větších projektů spolupráce.

Významně zvýšená podpora EU základnímu výzkumu, zabezpečovaná Evropskou radou pro výzkum ERC (European Research Council), která je zaměřena především na excelentní výzkumné pracovníky.

Nové možnosti spolupráce ve VaV motivované jen potřebami zvýšení přínosů VaV pro ekonomiku a společnost s dynamicky se rozvíjecími a velice pokročilými výzkumnými kapacitami v Číně, Indii aj. zemích.

Možnost získání kvalitních a perspektivních výzkumných pracovníků z méně rozvinutých zemí jihovýchodní a východní Evropy a jiných oblastí.

Rizika: Nebezpečí, že výsledky aplikovaného výzkumu dosažené s účastí českých výzkumníků a jejich know-how využijí pouze partneři spolupráce a nebudou využity v ČR. Přístup k veškerým výsledkům a know-how, získaným v rámci spolupráce v aplikovaném výzkumu, je s relativně dobrou úrovní zabezpečen jen v Rámcových programech EU.

Trvalé nebo dlouhodobé odchody českých výzkumných pracovníků do zemí poskytujících lepší podmínky pro VaV (brain drain).

Ad 9.1. Opatření vyplývající ze změny systému podpory VaV

Uvedená opatření jsou odůvodněna u příslušných bodů (3.3.1., 4.1.4. a 6.1.2).

Ad 9.2. Využití evropských zdrojů jako veřejných výdajů na výzkum a vývoj pro inovace

Ad 1: V době významného čerpání prostředků EU na výzkum a vývoj pro inovace, které dosáhnout 59 % objemu národních zdrojů (v r. 2008 na VaV bude užito 23,0 mld. Kč z národních zdrojů a 13,5 mld. Kč ze zdrojů EU) není jiná možnost, než aby efektivní využití těchto prostředků bylo prioritou.

Ad 2: Nízká provázanost národních a mezinárodních zdrojů měla sice negativní důsledky i v minulosti (do r. 2006), ale v době významného čerpání prostředků na výzkum a vývoj EU (v r. 2008 na výzkum a vývoj bude užito 23,0 mld. Kč z národních zdrojů a 13,5 mld. Kč ze zdrojů EU) se její řešení stává prioritou. ČR stejně jako jiné země stanoví, co bude hradit z národních zdrojů (na co stačí sama), co bude financovat z EU (ať už ve spolupráci s jinými zeměmi nebo podle podmínek EK) a co nebude dělat vůbec. Tyto tři bloky musí být v zemi velikosti a zdrojů ČR vyvážené.

Ad 3: Stávající priority výzkumu a vývoje (tzv. DSZV) budou zejména z tohoto pohledu revidovány tak, aby efektivně zajistily využití národních a evropských zdrojů - aby v jedné oblasti výzkumu nevzniklo deset nových výzkumných ústavů v každém regionu (bez vazby na využití výsledků v inovacích) a v jiném žádný.

Ad 9.3. Vymezení OP VaVpI z hlediska Reformy

Operační program výzkum a vývoj pro inovace je svým objemem a zaměřením pro oblast výzkumu, vývoje a inovací zejména v období po roce 2015 nejdůležitější. Reforma se týká OP VaVpI zejména v následujících částech 2.2., 3.3.1., 5.1. a 6.1.3., odůvodnění opatření je uvedeno u těchto bodů.

Ad 9.4. Další opatření pro zapojení ČR do VaVaI v EU a další mezinárodní spolupráce

Ad 1: Dosavadní koncepce mezinárodní spolupráce ve VaV stejně jako jiné koncepce neobsahovaly vyčíslení finančních nákladů na realizaci navržených opatření. MŠMT tuto koncepci již v současné době připravilo a návazně na schválení reformy bude do 30. června 2006 předložena vládě.

Ad 2: Stanoviska a pozice presentované zástupci ČR v nejrůznějších komisích, programových výborech, pracovních skupinách EU zabývajících se VaV ze strany státu jsou dosud nekoordinovaná. Např. u řady přijatých závazků vedoucích ke zvýšení výdajů na VaV nebyla pozice s Radou vůbec projednána; obdobně je na tom řada jiných orgánů. Klasickou informací je dosud omezeně přístupná cestovní zpráva s programem jednání a vyúčtováním nákladů. Základní

rysy tohoto systému již MŠMT připravilo a projednalo s Radou, vzhledem k situaci v r. 2007 dále s přípravou příliš nepokročilo.

- Ad 3: V případě nových možností mezinárodní spolupráce bude pečlivě a na základě rozboru situace zvažováno, zda je spolupráce pro ČR výhodná a přínosná. U stávajících závazků ČR pokud neobsahují závazek konkrétní výše prostředků budou tato kritéria uplatňována při rozhodování o výši poskytnuté podpory ze státních výdajů na výzkum a vývoj.

OBSAH

1. Východiska Reformy	1
1.1. Vize - hlavní cíl Reformy.....	1
1.2. Cíle Reformy.....	1
1.3. Důvody Reformy.....	1
1.4. Principy Reformy.....	1
2. Provázanost výzkumu, vývoje a inovací	2
2.1. Vytvoření právních podmínek pro podporu inovací.....	2
2.2. Operační programy „Výzkum a vývoj pro inovace“, „Podnikání a inovace“, „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“, „Praha – Konkurenceschopnost“ a „Praha – Adaptabilita“.....	2
2.3. Příprava na období po r. 2015.....	2
3. Systém podpory VaV	3
3.1. Účelová podpora VaV.....	3
3.1.1. Veřejné soutěže ve VaV.....	3
3.1.2. Veřejné zakázky ve VaV.....	3
3.2. Institucionální podpora VaV.....	3
3.3. Průřezové oblasti VaV.....	4
3.3.1. Mezinárodní spolupráce ve VaV.....	4
3.3.2. Branně-bezpečnostní VaV:.....	4
3.3.3. Aplikovaný společenskovední výzkum národní identity.....	5
3.3.4. Zemědělský výzkum.....	5
4. Státní správa VaVaI	5
4.1. Systém podpory VaVaI (průřezová, koordinační úroveň).....	5
4.1.1. Postavení Rady pro výzkum, vývoj a inovace.....	5
4.1.2. Grantová agentura ČR.....	6
4.1.3. Technologická agentura ČR.....	6
4.2. Odvětvový (resortní) VaV.....	7
4.2.1. Počet rozpočtových kapitol pro účelovou podporu VaV.....	7
4.2.2. Počet rozpočtových kapitol pro institucionální podporu VaV.....	7
5. Excelence ve VaV	8
5.1. Centra excelence a velká infrastruktura pro VaV.....	8
5.2. Hodnocení výsledků VaV na všech úrovních.....	9
6. Programy VaV	9
6.1. Zavést nový systém programů aplikovaného VaV.....	9
6.1.1. Programy realizované přes TA ČR.....	9
6.1.2. Průřezové programy mezinárodní spolupráce (MŠMT).....	10
6.1.3. Další průřezové programy (MO-MV-MK).....	11
6.1.4. Programy MZe.....	11
6.1.5. Program navazující na OP VaVpl a OP PK (Národní program výzkumu III - MŠMT).....	11
6.1.6. Specifické programy VaV.....	11
6.1.7. Krajské VaV programy.....	11
6.2. Principy platné pro všechny VaV programy.....	11
6.3. Nepřímá (daňová) podpora VaVaI.....	12
7. Výzkumné organizace	12
7.1. Opatření vyplývající ze změny systému podpory VaV.....	12
7.2. Další opatření k změně strnulosti organizační struktury veřejného výzkumu.....	12

8. Pracovníci ve VaVaI.....	12
8.1. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost	12
8.2. Další opatření k zajištění odborníků pro výzkum, vývoj a inovace	13
9. Mezinárodní spolupráce ve VaV	13
9.1. Opatření vyplývající ze změny systému podpory VaV	13
9.2. Využití evropských zdrojů jako veřejných výdajů na výzkum a vývoj pro inovace	13
9.3. Vymezení OP VaVpI z hlediska Reformy	13
9.4. Další opatření pro zapojení ČR do VaVaI v EU a další mezinárodní spolupráce	13
DŮVODOVÁ ZPRÁVA K REFORMĚ	14
Ad 1. Východiska Reformy.....	14
Ad 1.2. Cíle Reformy	14
Ad 1.3. Důvody reformy	15
Ad 1.4. Principy reformy.....	15
Ad 2. Provázanost výzkumu, vývoje a inovací.....	15
SWOT 16	
Ad 2.1. Vytvoření právních podmínek pro podporu inovací	16
Ad 2.2. Operační programy „Výzkum a vývoj pro inovace“, „Podnikání a inovace“, „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“, „Praha – Konkurenceschopnost“ a „Praha – Adaptabilita“	17
Ad 2.3. Příprava na období po r. 2015	17
Ad 3. Systém podpory VaV	18
SWOT 19	
Ad 3.1. Účelová podpora VaV	20
Ad 3.1.1. Veřejné soutěže ve VaV	20
Ad 3.1.2. Veřejné zakázky ve VaV	21
Ad 3.2. Institucionální podpora VaV	21
Ad 3.3. Průřezové oblasti VaV	22
Ad 3.3.1. Mezinárodní spolupráce ve VaV	22
Ad 3.3.2. Branně-bezpečnostní výzkum:	22
Ad 3.3.3. Aplikovaný společenskovední výzkum národní identity	22
Ad 3.3.4. Zemědělský výzkum.....	22
Ad 4. STÁTNÍ SPRÁVA VaVaI	22
SWOT 23	
Ad 4.1. Systém podpory VaVaI (průřezová, koordinační úroveň)	23
Ad 4.1.1. Postavení Rady pro výzkum, vývoj a inovace	23
Ad 4.1.2. Grantová agentura ČR	24
Ad 4.1.3. Technologická agentura ČR	24
Ad 4.2. Odvětvový (resortní) VaV	24
Ad 4.2.1. Počet rozpočtových kapitol pro účelovou podporu VaV	24
Ad 4.2.2. Počet rozpočtových kapitol pro institucionální podporu VaV	25
Ad 4.2.3. Celkový počet rozpočtových kapitol VaV	25
Ad 5. Excellence ve VaV	25
SWOT 25	
Ad 5.1. Centra excellence a velká infrastruktura pro VaV	26
Ad 5.2. Hodnocení výsledků VaV na všech úrovních	26
Ad 6. Programy VaV.....	27
SWOT 28	
Ad 6.1. Zavést nový systém programů aplikovaného výzkumu a vývoje.....	29

	40
Ad 6.1.1. Programy realizované přes TA ČR	29
Ad 6.1.2. Průřezové programy mezinárodní spolupráce (MŠMT)	30
Ad 6.1.3. Další průřezové programy (MO-MV-MK)	30
Ad 6.1.4. Programy MZe	30
Ad 6.1.5. Program navazující na OP VaVpI a OP PK (Národní program výzkumu III - MŠMT).....	31
Ad 6.1.6. Specifické programy VaV	31
Ad 6.1.7. Krajské VaV programy	31
Ad 6.2. Principy platné pro všechny VaV programy	31
Ad 6.3. Nepřímá (daňová) podpora VaVaI	32
Ad 7. Výzkumné organizace	32
SWOT 32	
Ad 7.1. Opatření vyplývající ze změny systému podpory VaV	33
Ad 7.2. Další opatření k změně strnulosti organizační struktury veřejného výzkumu	33
Ad 8. Pracovníci ve VaVaI	34
SWOT 34	
Ad 8.1. Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost.....	34
Ad 8.2. Další opatření k zajištění odborníků pro výzkum, vývoj a inovace	34
Ad 9. Mezinárodní spolupráce ve VaV	35
SWOT 35	
Ad 9.1. Opatření vyplývající ze změny systému podpory VaV	36
Ad 9.2. Využití evropských zdrojů jako veřejných výdajů na výzkum a vývoj pro inovace ...	36
Ad 9.3. Vymezení OP VaVpI z hlediska Reformy	36
Ad 9.4. Další opatření pro zapojení ČR do VaVaI v EU a další mezinárodní spolupráce.....	36
OBSAH.....	38
V. PŘÍLOHY	1
V.1: Definice základních pojmů výzkumu, vývoje a inovací	2
V.2 Výdaje na aplikovaný výzkum a vývoj a jeho výsledky	4
V.3 Podpora výzkumu, vývoje a inovací v operačních programech „Výzkum a vývoj pro inovace“, „Podnikání a inovace“ a Vzdělávání pro konkurenceschopnost“	7
V.3.1. Operační program „Výzkum a vývoj pro inovace“ (stav k 31.12.2007).....	7
V.3.2.: Operační program Podnikání a inovace	8
V.3.3.: Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost	9
V.4: Počty pracovníků státní správy ve výzkumu a vývoji ČR	11
V.5. Výdaje ze státního rozpočtu na VaV na programy aplikovaného výzkumu a vývoje potenciálně spadající do TA ČR (tis. Kč)	12
V.6: Výpočet dotace na specifický výzkum vysokých škol pro rok 2007	15
V.7. Zelená kniha výzkumu, vývoje a inovací	16

V. PŘÍLOHY

V.1: Definice základních pojmů výzkumu, vývoje a inovací

Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací:

„**Základním výzkumem**“ se rozumí experimentální a teoretická práce vynakládaná zásadně za účelem získání nových vědomostí o základních principech jevů nebo pozorovatelných skutečností, která není primárně zaměřena na uplatnění nebo využití v praxi.

"**Aplikovaným výzkumem**“ se rozumí plánovitý výzkum nebo kritické šetření zaměřené na získání nových poznatků a dovedností pro vývoj nových výrobků, postupů nebo služeb nebo ke značnému zdokonalení stávajících výrobků, postupů nebo služeb. Zahrnuje vytváření dílčích částí složitých systémů nezbytných pro aplikovaný výzkum, kromě prototypů, na něž se vztahuje písmeno g)³;

„**Experimentálním vývojem**“ se rozumí získávání, spojování, formování a používání stávajících vědeckých, technologických, obchodních a jiných příslušných poznatků a dovedností za účelem tvorby plánů a uspořádání nebo návrhů nových, pozměněných nebo zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb. Může zahrnovat rovněž např. jiné činnosti zaměřené na definování koncepce, plánování a dokumentaci nových výrobků, postupů a služeb. Činnosti mohou zahrnovat vytváření návrhů, výkresů, plánů a jiné dokumentace za předpokladu, že nejsou určeny pro obchodní využití.

Vývoj obchodně využitelných prototypů a pilotních projektů je zahrnut rovněž tehdy, pokud je prototyp nutně konečným komerčním produktem, jehož výroba je příliš nákladná, než aby byl použit pouze pro účely předvedení a ověření. V případě následného obchodního využití demonstračních nebo pilotních projektů je od způsobilých nákladů nutno odečíst případný výnos z takového využití.

Způsobilá je rovněž experimentální výroba a zkoušení výrobků, postupů a služeb, pokud je nelze použít nebo přeměnit k použití v průmyslových aplikacích či komerčně využívat.

„**Inovacemi postupů**“⁽²¹⁾ se rozumějí realizace nového nebo podstatně zlepšeného způsobu výroby nebo poskytování služeb (včetně významných změn techniky, zařízení a nebo programového vybavení). Za inovace se nepovažují menší změny nebo zlepšení, zvýšení výrobní kapacity nebo kapacity k poskytování služeb přidáním výrobních nebo logistických systémů, které jsou velmi podobné již používaným systémům, upuštění od používání určitého postupu, prosté obnovení nebo rozšíření kapitálu, změny plynoucí výlučně ze změn v cenách činitelů, úprav, pravidelných sezónních nebo cyklických změn, obchodování s novými nebo podstatně zdokonalenými výrobky;

⁽²¹⁾ Srov. definici v manuálu OSLO, Pokyny pro shromažďování a interpretaci inovačních dat, 3. vydání, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, 2005, strana 49.

„**Organizačními inovacemi**“⁽²²⁾ se rozumějí realizace nového způsobu organizace obchodních praktik podniků, pracoviště nebo vnějších vztahů. Za inovace se nepovažují změny obchodních praktik, organizace pracoviště nebo vnějších vztahů, které jsou založeny na způsobech organizace, které jsou již v podniku používány, změny ve strategii řízení, fúze a akvizice, upuštění od používání určitého postupu, prostá obnova nebo rozšíření kapitálu, změny plynoucí výlučně ze změn v cenách činitelů, úprav, pravidelných sezónních nebo jiných cyklických změn, obchodování s novými nebo podstatně zdokonalenými výrobky;

⁽²²⁾ Srov. Definici v manuálu OSLO, strana 51.

„**Výzkumnou organizací**“ se rozumí určitý subjekt, např. vysoká škola nebo výzkumný ústav, bez ohledu na právní formu (subjekt zřízený podle veřejného nebo soukromého práva) nebo způsob financování, jehož hlavním účelem je provádět základní výzkum, aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šířit jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií; veškerý zisk je zpětně investován do těchto činností nebo šíření jejich výsledků nebo do výuky; podniky, které mohou uplatňovat vliv na takovýto subjekt, např. jako podílníci nebo členové, nemají žádný přednostní přístup k výzkumným kapacitám tohoto subjektu nebo k výsledkům výzkumu vytvořeným tímto subjektem.

³ Pod písm. g) je v Rámcu uvedena definice experimentálního vývoje.

Definice podle dokumentu Evropské komise COM (2003) 112: „Inovace je obnova a rozšíření škály výrobků a služeb a s nimi spojených trhů, vytvoření nových metod výroby, dodávek a distribuce, zavedení změn řízení, organizace práce, pracovních podmínek a kvalifikace pracovní síly.“

V.2 Výdaje na aplikovaný výzkum a vývoj a jeho výsledky

1) Struktura výdajů státního rozpočtu na VaV v roce 2007

Celkové výdaje SR na VaV 2007 21,5 mld. Kč	Cílené výdaje (P-projekty a VZ-výzk.záměry) 18,4 mld. Kč	Základní výzkum 6,6 mld. Kč	VZ: 4,4 mld. Kč	Prům.: 2,5 mld. Kč Neprům.: 4,8 mld. Kč
			P: 2,2 mld. Kč	
	Necílené výdaje (specif. výzkum na VŠ, kofinancování OP a RP aj.) 2,1 mld. Kč	Aplikovaný výzkum a vývoj 11,8 mld. Kč	VZ: 4,5 mld. Kč	
			P: 7,3 mld. Kč	

2) Výdaje na neprůmyslový aplikovaný výzkum a vývoj (tis. Kč)

Rozp. kapitola	druh	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Celkem
AV ČR	CEP	81 000	96 732	89 554	45 000	99 000	298 663	709 949
	CEZ	*	*	*	0	0	114 231	114 231
celkem		81 000	96 732	89 554	45 000	99 000	412 894	824 180
BIS	CEP	5 280	3 813	7 130	4 530	5 500	8 780	35 033
	CEZ	*	*	*	0	0	0	0
celkem		5 280	3 813	7 130	4 530	5 500	8 780	35 033
ČBÚ	CEP	20 043	21 603	27 001	28 286	28 636	25 804	151 373
	CEZ	*	*	*	0	0	0	0
celkem		20 043	21 603	27 001	28 286	28 636	25 804	151 373
ČÚZK	CEP	3 550	3 668	2 105	0	0	0	9 323
	CEZ	*	*	*	27 405	28 664	28 664	84 733
celkem		3 550	3 668	2 105	27 405	28 664	28 664	94 056
MD	CEP	68 584	74 987	106 892	163 796	131 445	106 029	651 733
	CEZ	*	*	*	33 990	31 512	28 581	94 083
celkem		68 584	74 987	106 892	197 786	162 957	134 610	745 816
MI	CEP	0	13 470	8 287	15 616	13 954	12 428	63 755
	CEZ	*	*	*	8 013	8 013	8 535	24 561
celkem		0	13 470	8 287	23 629	21 967	20 963	88 316
MK	CEP	48 698	32 685	24 276	13 452	10 318	18 647	148 076
	CEZ	*	*	*	43 235	50 423	47 241	140 899
celkem		48 698	32 685	24 276	56 687	60 741	65 888	288 975
MMR	CEP	0	0	26 349	32 686	44 328	29 137	132 500
	CEZ	*	*	*	0	0	0	0
celkem		0	0	26 349	32 686	44 328	29 137	132 500
MO	CEP	260 412	335 814	293 673	312 073	387 345	311 605	1 900 922
	CEZ	*	*	*	69 372	54 549	57 424	181 345
celkem		260 412	335 814	293 673	381 445	441 894	369 029	2 082 267
MPSV	CEP	15 486	34 805	26 893	65 703	65 042	45 698	253 627
	CEZ	*	*	*	49 912	53 085	55 245	158 242
celkem		15 486	34 805	26 893	115 615	118 127	100 943	411 869
MŠMT	CEP	1 309 422	1 300 438	1 321 570	1 490 416	2 517 685	2 406 411	10 345 942
	CEZ	*	*	*	2 996 166	3 079 066	3 372 575	9 447 807
celkem		1 309 422	1 300 438	1 321 570	4 486 582	5 596 751	5 778 986	19 793 749
MV	CEP	7 460	4 249	4 080	7 570	31 135	63 954	118 448
	CEZ	*	*	*	11 500	0	2 200	13 700

celkem		7 460	4 249	4 080	19 070	31 135	66 154	132 148
MZ	CEP	400 314	481 280	495 644	596 258	564 222	632 253	3 169 971
	CEZ	*	*	*	240 662	298 596	326 196	865 454
celkem		400 314	481 280	495 644	836 920	862 818	958 449	4 035 425
MZe	CEP	248 305	288 740	347 074	310 451	315 260	345 979	1 855 809
	CEZ	*	*	*	414 847	449 259	476 259	1 340 365
celkem		248 305	288 740	347 074	725 298	764 519	822 238	3 196 174
MŽP	CEP	204 437	314 770	334 132	334 716	170 688	195 129	1 553 872
	CEZ	*	*	*	230 000	228 000	234 726	692 726
celkem		204 437	314 770	334 132	564 716	398 688	429 855	2 246 598
MZV	CEP	8 633	6 572	9 001	6 762	4 896	2 804	38 668
	CEZ	*	*	*	14 000	14 274	14 274	42 548
celkem		8 633	6 572	9 001	20 762	19 170	17 078	81 216
NBÚ	CEP	11 380	12 454	13 881	10 367	17 312	11 563	76 957
	CEZ	*	*	*	0	6 000	7 000	13 000
celkem		11 380	12 454	13 881	10 367	23 312	18 563	89 957
SÚJB	CEP	16 757	24 160	26 920	32 960	31 230	30 187	162 214
	CEZ	*	*	*	16 157	19 533	19 850	55 540
celkem		16 757	24 160	26 920	49 117	50 763	50 037	217 754
Celkem	CEP	2 709 761	3 050 240	3 164 462	3 470 642	4 437 996	4 545 071	21 378 172
	CEZ	*	*	*	4 155 259	4 320 974	4 793 001	13 269 234
Celkem		*	*	*	7 625 901	8 758 970	9 338 072	34 647 406

*) V daných letech nebylo sledováno.

Zdroj dat: IS VaV CEZ (výzkumné záměry) dle kódu NV - neprůmyslový výzkum, sledováno od roku 2005
CEP (projekty VaV) mimo všech programů GA ČR a MPO, AV ČR pouze programy IB (cílený VaV), KA (nanotechnologie)

Zvýrazněno (zažluceno) – účelové výdaje v letech 2002 – 2006, za které byly hodnoceny výsledky.

3) Výsledky neprůmyslového aplikovaného výzkumu a vývoje 2002 - 2006

Podle poskytovatelů:

Rozp. kapitola	Počet projektů	Výdaje ze státního rozpočtu (tis. Kč)	Celkem výsledky aplikovaného VaV		P (patenty) ¹⁾		Z (technologie) ²⁾		S (prototypy a metodiky) ³⁾		Index SR ⁵⁾
			Počet	Váha ⁴⁾	Počet	Váha	Počet	Váha	Počet	Váha	
AV ČR	137	477 834	60,0	4 354,2	13,8	1 591,7	32,2	2 412,5	14,0	350,0	9,11
ČBÚ	25	123 034	45,0	2 725,0	0,0	0,0	32,0	2 400,0	13,0	325,0	22,15
ČÚZK	5	15 624	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00
MD	78	355 882	53,0	2 225,0	0,0	0,0	18,0	1 350,0	35,0	875,0	6,25
MI	8	41 650	4,0	300,0	0,0	0,0	4,0	300,0	0,0	0,0	7,20
MK	201	226 721	12,0	875,0	1,0	50,0	11,0	825,0	0,0	0,0	3,86
MMR	68	101 315	15,0	375,0	0,0	0,0	0,0	0,0	15,0	375,0	3,70
MO	153	1 360 869	114,5	7 912,5	12,0	600,0	95,0	7 125,0	7,5	187,5	5,81
MPSV	92	93 557	2,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	50,0	0,53
MŠMT	522	4 311 029	286,9	15 212,5	17,6	1 779,2	134,0	10 050,0	135,3	3 383,3	3,53
MV	38	32 395	13,0	375,0	0,0	0,0	1,0	75,0	12,0	300,0	11,58
MZ	1057	2 379 821	5,8	254,2	4,3	216,7	0,0	0,0	1,5	37,5	0,11
MZe	215	985 346	101,8	5 741,7	40,8	2 491,7	34,5	2 587,5	26,5	662,5	5,83
MZV	89	31 373	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00
MŽP	252	1 459 890	96,0	4 375,0	3,0	150,0	38,0	2 850,0	55,0	1 375,0	3,00
NBÚ	53	61 825	35,0	2 025,0	0,0	0,0	23,0	1 725,0	12,0	300,0	32,75
SÚJB	39	127 290	6,0	300,0	0,0	0,0	3,0	225,0	3,0	75,0	2,36

CELKEM	3032	12 185 455	850,1	47 100,0	92,6	6 879,2	425,7	31 925,0	331,8	8 295,8	3,87
---------------	-------------	-------------------	--------------	-----------------	-------------	----------------	--------------	-----------------	--------------	----------------	-------------

Podle příjemců:

Příjemci	Výdaje ze státního rozpočtu (tis. Kč)	Celkem výsledky aplikovaného VaV		P (patenty) ¹⁾		Z (technologie) ²⁾		S (prototypy a metodiky) ³⁾		Index SR ⁵⁾
		Počet	Váha	Počet	Váha	Počet	Váha	Počet	Váha	
Ústavy AV ČR	1 578 689	77,5	4 931,1	13,9	1 593,2	34,9	2 620,5	28,7	717,4	3,12
Vysoké školy	3 488 323	234,1	823,8	13,6	944,6	107,3	8 050,4	113,1	2 828,8	6,59
Resortní výzkumné ústavy	3 787 172	163,5	8 408,3	20,0	1 186,7	72,7	5 451,7	70,8	1 769,9	2,22
Soukromé právnické a fyzické osoby	3 331 271	375,1	936,8	45,2	3 154,6	210,7	802,4	15	119,2	3,39

Zdroj dat: Hodnocení výzkumu a vývoje a jejich výsledků 2007 a CEP (projekty VaV) mimo všech programů GA ČR a MPO, AV ČR pouze programy IB (cílený VaV), KA (nanotechnologie)

- 1) P = patenty a další druhy výsledků chráněné podle zvláštních právních předpisů
- 2) Z = poloprovoz, ověřená technologie, odrůda, plemeno)
- 3) S = prototyp, uplatněná metodika, funkční vzorek, autorizovaný software, výsledky aplikované výzkumu promítnuté do právních předpisů a norem
- 4) Váha = počet bodů přidělených podle Metodiky hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků 2007
- 5) Index SR = podíl váhy všech hodnocených výsledků k sumě všech výdajů ze státního rozpočtu na hodnocené projekty

4) Výdaje na aplikovaný průmyslový výzkum a vývoj a jeho výsledky 2002 - 2006

Rozp. kapitola	Počet projektů	Výdaje ze státního rozpočtu (tis. Kč)	Celkem výsledky aplikovaného VaV		P (patenty) ¹⁾		Z (technologie) ²⁾		S (prototypy a metodiky) ³⁾		Index SR ⁵⁾
			Počet	Váha ⁴⁾	Počet	Váha	Počet	Váha	Počet	Váha	
MPO	591	6 074 796	1 557	53 118,8	81,5	4075	584,5	43837,5	151	3775	8,74

Zdroj dat: Hodnocení výzkumu a vývoje a jejich výsledků 2007

- 1) P = patenty a další druhy výsledků chráněné podle zvláštních právních předpisů
- 2) Z = poloprovoz, ověřená technologie, odrůda, plemeno)
- 3) S = prototyp, uplatněná metodika, funkční vzorek, autorizovaný software, výsledky aplikované výzkumu promítnuté do právních předpisů a norem
- 4) Váha = počet bodů přidělených podle Metodiky hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků 2007
- 5) Index SR = podíl váhy všech hodnocených výsledků k sumě všech výdajů ze státního rozpočtu na hodnocené projekty

V.3 Podpora výzkumu, vývoje a inovací v operačních programech „Výzkum a vývoj pro inovace“, „Podnikání a inovace“ a Vzdělávání pro konkurenceschopnost“

V.3.1. Operační program „Výzkum a vývoj pro inovace“ (stav k 31.12.2007)

Globální strategický cíl OP VaVpI

Globálním cílem OP VaVpI je posilování výzkumného, vývojového a inovačního potenciálu ČR zajišťujícího růst, konkurenceschopnost a vytváření pracovních míst v regionech tak, aby se ČR stala evropsky významným místem koncentrace těchto aktivit, prostřednictvím vysokých škol, výzkumných institucí a dalších relevantních subjektů.

Globální cíl zajišťuje významnou část Strategického cíle NSRR „Konkurenceschopná česká ekonomika“ a je plně v souladu s druhou obecnou zásadou SOZS „Zlepšení znalostí a inovace: cesta k růstu“. Globální cíl OP VaVpI zároveň zapadá do celkového rámce reformních kroků NPR v oblasti mikroekonomické.

Popis prioritních os

Prioritní osa 1 – Evropská centra excelence

Hlavním cílem intervence je vytvoření omezeného počtu špičkových center s kvalitní VaV infrastrukturou schopných se plně zapojit do Evropského výzkumného prostoru a vytvářet poznatky využívané komerčními subjekty. Centra excelence budou budována v oblastech (resp. v dojížděkové vzdálenosti od nich), kde existují v ČR pracoviště s doložitelnými kvalitními výsledky a v oborech, které spadají z národního hlediska mezi prioritní (s ohledem na Dlouhodobé základní směry výzkumu /DZSV/ v přírodovědných a technických oborech) dle Usnesení vlády č. 1192/2006.

Prioritní osa 2 – Regionální VaV centra

Hlavním cílem je vybudovat síť kvalitně vybavených pracovišť VaV zaměřených na aplikovaný výzkum a posílit jejich spolupráci s aplikační sférou (podniky, nemocnice atp.). Regionální výzkumná centra soustředí významnou část kapacit aplikovaného VaV v daném oboru, který ale spadá z národního hlediska mezi prioritní (s ohledem na Dlouhodobé základní směry výzkumu /DZSV/ v přírodovědných a technických oborech). Tato regionální centra, budou schopná plnit funkci přenosu / šíření nových poznatků směrem k aplikační sféře, zejm. k inovativním malým a středním podnikům (MSP). Centra budou klíčovým partnerem pro dlouhodobou spolupráci ve VaV pro aplikační sféru, která zlepší dostupnost výsledků VaV pro firmy a komerční partnery, zrychlí přenos poznatků, zkrátí inovační cyklus ve firmách a přispějí tak ke zvýšení konkurenceschopnosti regionů.

Prioritní osa 3 – Komericializace, popularizace a internacionalizace VaV

Cílem prioritní osy je vytvořit ve výzkumných organizacích podmínky pro úspěšnou komercializaci výsledků vlastní VaV činnosti, včetně systému ochrany duševního vlastnictví a podpory zakládání nových technologicky orientovaných firem. Dále má prioritní osa za cíl zlepšit systém informovanosti o výsledcích VaV, přispět k jeho propagaci a popularizaci a dále rozpracovat systém evaluace (zejm. využití zahraničních zkušeností) a přispět k zefektivnění veřejné podpory VaV. V neposlední řadě sleduje prioritní osa 3 cíl přispět k zintenzivnění mezinárodní VaV spolupráce a zvýšení kapacity českých týmů pro mezinárodní spolupráci.

Prioritní osa 3 je rozdělena do 3 oblastí podpory, které spolu souvisejí, ale zároveň vyžadují diferencovaný přístup (komercializace a ochrana duševního vlastnictví; propagace, popularizace a evaluace; mezinárodní spolupráce). Očekává se, že jednotlivé oblasti podpory v prioritě 3 budou klíčovým způsobem naplňovány synergickými projekty, vygenerovanými zejména v prioritních osách 1 a

2, ale nebudou omezeny jen na tyto příjemce podpory z priorit 1 a 2. V implementační fázi se proto počítá s těsnou součinností při realizaci všech tří prioritních os.

Současně se předpokládají synergické projekty s vybranými oblastmi podpory OPPI.

Prioritní osa 4 – Infrastruktura pro výzkum a vývoj na vysokých školách spojená s výukou a s přímým dopadem na nárůst lidských zdrojů pro výzkumné a vývojové aktivity

Hlavním cílem priority je podpořit rozvoj kvalitní infrastruktury pro výzkum a vývoj na vysokých školách, na němž se podílejí studenti a který je tedy přímo spojený s výchovou budoucích odborných pracovníků ve výzkumu a vývoji. Tím se v budoucnu zajistí dostatečné lidské zdroje pro výzkumnou, vývojovou a inovační činnost v oborech DZSV 1 až 7. Investice do infrastruktury VaV vysokých škol přispějí ke zkvalitnění výzkumu a vývoje na vysokých školách, pomohou vytvořit podmínky pro lepší propojení teoretického vzdělávání s praktickými dovednostmi ve výzkumné a vývojové činnosti a získat lidské zdroje i prostorové kapacity pro oblast výzkumu, vývoje a zejména inovací. Zároveň získají absolventi lepší uplatnitelnost v praxi.

Prioritní osa 5 – Technická pomoc

V souladu s nařízeními Rady je cílem oblasti podpory technické asistence přispět ke zlepšení kvality prováděných opatření, tj. zajistit efektivní řízení operačního programu, jeho propagaci, hodnocení a poskytnout tak Řídícímu orgánu a Zprostředkujícím subjektům OP VaVpI dostatečnou technickou pomoc za účelem odpovědného a účinného řízení OP VaVpI. Součástí této prioritní osy je také hodnocení rozvoje VaV, znalostní ekonomiky a inovací, s využitím mezinárodního benchmarkingu a navrhování a realizace korekčních opatření.

Podpora v rámci prioritní osy 5 je směřována do oblasti přípravy, monitorování, administrativní a technické podpory, hodnocení, auditu a kontroly, které jsou nezbytné pro účinnou realizaci OP VaVpI.

V.3.2.: Operační program Podnikání a inovace

Prioritní osa 1 „Vznik firem“

Tato prioritní osa je tvořena dvěma oblastmi podpory, které se zaměřují na vytváření podmínek pro vznik nových firem, s akcentem podpory na inovačně orientované firmy. Pozornost je zde věnována problematice dostupnosti vhodných finančních zdrojů, včetně vytváření nových pro-inovačně působících finančních nástrojů s cílem usnadnit přístup začínajících podnikatelů ke kapitálu a rozšířit tím možnosti pro financování jejich podnikatelských záměrů a předkládaných projektů.

Prioritní osa 2 „Rozvoj firem“

Tato prioritní osa obsahuje dvě oblasti podpory, které se zaměřují na podporu realizace rozvojových podnikatelských projektů konkurenceschopných malých a středních podniků, kterým brání nižší vlastní kapitálová vybavenost nebo omezená schopnost poskytnout zajištění úvěru v možnosti získat externí zdroje financování. Důraz bude přitom kladen nejenom na zlepšování technické vybavenosti podniků nákupem nových moderních technologií, nýbrž také na posílení sektoru informačních a komunikačních technologií, využívání ICT v podnicích a rozvoj vybraných strategických služeb.

Prioritní osa 4 „Inovace“

Prioritní osu tvoří dvě oblasti podpory, které jsou zaměřeny na podporu technických a netechnických inovací v podnicích, včetně rozvíjení jejich spolupráce s výzkumnými a vývojovými organizacemi, a na podporu jejich vlastních firemních kapacit pro VaV, zejména pak v sektoru MSP tak,

aby se zvýšila inovační aktivita podniků a počet podniků, které provádějí vlastní výzkum a vývoj. V této souvislosti je prioritní osa zaměřena především na komercializaci výsledků VaV, které mohou usměrnit, urychlit a zkvalitnit inovační procesy směrem k vyšší konkurenční schopnosti sektoru průmyslu a služeb. V rámci této priority je pozornost rovněž zaměřena na aktivity spojené s ochranou průmyslového vlastnictví.

Prioritní osa 5 „Prostředí pro podnikání a inovace“

Prioritní osa obsahuje tři oblasti podpory a sleduje vytváření vhodného prostředí pro vznik a rozvoj inovačního podnikání. Je zaměřena na vytváření potřebné infrastruktury pro začínající podnikatele (zejména v případech inovačně orientovaných projektů) v podobě podnikatelských inkubátorů, na rozšíření a zkvalitnění spolupráce mezi podnikatelskou sférou a vzdělávacími institucemi a institucemi z oblasti výzkumu a vývoje s cílem podpořit a urychlit inovační procesy v podnicích. V jejím rámci budou podporovány především všechny formy efektivní kooperace mezi podniky, zejména mezi MSP, a dalšími subjekty.

V.3.3.: Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Prioritní osa 2 - Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj

1. Popis výchozího stavu

Rozsah a význam systému terciárního vzdělávání prudce roste v důsledku stále vyšších požadavků na vzdělanost populace, a tím se přirozeně mění i jeho funkce a poslání. Dřívější model s prvkem přísné výběrové přípravy dostupné omezenému počtu zájemců je dnes překonán a terciární vzdělávání se stalo záležitostí dostupnou daleko většímu počtu obyvatelstva s velmi diverzifikovanými schopnostmi, motivací či očekáváními. Tento posun s sebou nese i nutnost přizpůsobit vzdělávání potřebám velké části populace. Zároveň je však nezbytné nabízet vzdělávání i pro mnohem širší spektrum různých společenských uplatnění. V rámci celého systému vzdělávání se výrazně rozhoduje rovněž o rozvinutí potenciálu země v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. Tyto velice rozmanité nároky může plnit pouze systém, který je dostatečně propojený s výzkumem a přitom je bohatě diverzifikovaný a prostupný. Větší diverzifikace systému s sebou automaticky nese i výraznější nároky na široce pojatou odbornou úroveň a výkon pedagogických a akademických pracovníků, ale i pracovníků působících v oblasti VaV. Takový systém klade nové požadavky i na úroveň řízení, na informační a poradenskou podporu a zároveň i například na řízení kvality.

Je zřetelné, že systém terciárního vzdělávání v ČR zatím není dostatečně diverzifikovaný (především z hlediska formy), aby poskytl odpovídající vzdělávání všem zájemcům o studium v souladu s jejich předpoklady. Nedostatečně rozvinutá je především oblast nižšího terciárního vzdělávání (ISCED 5b, studium ve VOŠ a bakalářské vysokoškolské studium), která je běžně orientována především na aktuální potřeby trhu práce. Stejně tak je nutné zdůraznit skutečnost, že v mnohých oblastech stávající systém terciárního vzdělávání nedostatečně reflektuje požadavky zaměstnavatelské sféry, a to jak ve struktuře kompetencí absolventů, tak v jejich kvalitě. Například stále nedostatečný zůstává počet a kvalita absolventů technických a přírodovědných oborů. Palčivým problémem je také nedostatečné přímé sepětí pedagogické činnosti akademických pracovníků s jejich působením ve VaV a s jejich spoluprací s partnery z veřejné i soukromé sféry.

Také se ukazuje, že není dostatečně vhodně nastaven systém, který by motivoval jednotlivce k působení a setrvání v oblasti VaV aktivit a k jejich vyššímu zapojení do výsledných inovačních aktivit. Vzhledem k intenzivní internacionalizaci a globalizaci stojí systém terciárního vzdělávání a VaV před nutností zkvalitnění a zatraktivnění prostoru jak pro domácí, tak pro zahraniční pracovníky, aby došlo k využití potenciálu lidských zdrojů v oblastech, které mají zásadní vliv na budování znalostní společnosti.

V neposlední řadě se jako nedostatečná ukazuje vazba mezi institucemi terciárního vzdělávání a institucemi VaV na jedné straně a sektorem výroby a služeb na straně druhé. Chybí výraznější stimulace k partnerství a intenzivní vzájemně prospěšné spolupráci výše zmíněných subjektů. V důsledku toho je omezen přenos znalostí a výsledků VaV ze vzdělávacích a výzkumných institucí směrem k jejich efektivnímu využití v praxi. Terciární vzdělávání, VaV a sektor výroby a služeb zatím netvoří komplexní a efektivní systém, který by rozličnými formami podporoval vznik a přenos inovačních řešení.

2. Globální cíl a specifické cíle

Globálním cílem této prioritní osy je inovace v oblasti terciárního vzdělávání směrem k propojení s VaV činností, větší flexibilitě a kreativitě absolventů uplatnitelných ve znalostní ekonomice a k vytvoření komplexních a efektivních nástrojů, které by podporovaly inovační proces jako celek.

Oblast podpory 2.3 Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji

Podporované aktivity:

- Podpora vytváření kvalitních týmů VaV a jejich dalšího rozvoje.
- Příprava zapojení jedinců i týmů do mezinárodních sítí a projektů v oblasti VaV.
- Podpora intersektorální mobility, zejména mobility mezi výzkumnými institucemi a soukromým a veřejným sektorem.
- Další vzdělávání pracovníků VaV v oblasti řízení VaV, popularizaci a komunikaci, šíření výsledků vědy a výzkumu do praxe, transferu technologií a osvojování znalostí o ochraně, ohodnocování a správě duševního vlastnictví pracovníků z oblasti VaV.
- Další specifické odborné vzdělávání pracovníků VaV.
- Aktivity směřující k popularizaci VaV a jeho výsledků pro společnost.

V.4: Počty pracovníků státní správy ve výzkumu a vývoji ČR

kap.	počet (FTE)	útvary a org. zařazení	outsourcing (mil. Kč/r)	Pozn.	mil. E/ prac.
Resortní působnosti ve VaV					
NBÚ	5	Sekce technická a Odbor informačních technologií (cca 5 jako poskytovatelé a cca 8 jako příjemci).	0	Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti (většina z 13 pracovníků zároveň provádí utajovaný VaV)	0,2
MŠMT	17	Odbor programů VaV(31): 13 pracovníků Odbor mezinárodní spolupráce ve VaV (32): 4 pracovníci	0,8	Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje. Zákon č. 2/1969 Sb. (kompetenční zákon).	16,9
MK	6,1	3 pracovníci Koordinačního centra pro VaV, dílčí úvazky 6 pracovníků na odvětvových odborech	0		0,6
MPO	30	21 pracovníků odboru výzkumu a vývoje, 9 pracovníků v dalších odborech	10,2 prac.	Zákon č. 2/1969 Sb. (kompetenční zákon).	3,4
AV ČR	51	poskytovatel - 28 zam., správa kapitoly - 23 zam. a dále zřizovatel 51 aj. zam. (celkem Kancelář AV 104)	0	Zákon č. 283/1992 Sb. o AV ČR	3,9
GA ČR	33	Sekce technických věd - 4, sekce přírodních věd - 5, sekce lékařských věd - 2, sekce společ. věd - 4, sekce zeměd. věd - 2, mezinárodní sekce - 2, kontrolní sekce - 4, ekonom. útvar - 3, sekce databáze -3, sekr. 3 zaměstnanci	účetnictví, Bulletin	Zákon č. 130/2002 Sb.	1,7
MŽP	17	1) oddělení VaV odboru Politiky životního prostředí - 7,9 prac. 2) garanti projektů z odborných sekcí 8,0 prac. 3) odbor Auditů a finanční kontroly 0,6 prac.	0,3 fin. kontrola 0,3 IS VaV		0,9
MO	15	odbor řízení programů VaV	0		1,1
MMR	2,5	odbor rozvoje a strategie regionální politiky	1,8		0,3
ČBÚ	6,1	VaV odbor	0		0,2
MV	3	nyní odbor vzdělávání a polic. školství, 3, do konce roku 6, po reformě 19 (gesce za bezp. výzkum)	0		0,5
MZ	3,5	zejm. odbor vzdělávání a vědy	7,8 (veř. soutěž)		11,4
ČÚZK	1	odbor řízení územních orgánů	0		1,0
MD	4	odd. technické politiky odboru dopravní politiky a zahr. spolupráce	1,6		1,4
SÚJB	5				0,3
MZe	11,3	Odbor výzkumu, vzdělávání a poradenství (z toho 5,8 prac. odd. NAZV a 1,8 prac. odd. výzkumu), úsek nám. ministra pro VaV 3 prac., patent. zástupce pro zeměděl. 0,7 prac.)	1,6		2,6
MPSV	5	odd. podpory výzkumu organizačně začleněné do Odboru lidských zdrojů a odborných agend	0		0,8
MS	0	na MS agenda VaV není zajištěna, kontaktním místem je pověřen Institut pro kriminologii jako resortní výzkumné pracoviště	0	poskytovatel do r. 2002 a od r. 2008	0
BIS	1	v org. struktuře BIS není žádný org. útvar výhradně zaměřen na VaV	0		0,3
MZV	1,6	Odbor analýz a plánování	0		0,5
Celk.	218,1				3,51
Nadresortní působnosti ve VaV					
ÚV ČR (RVV)	14	Odbor výzkumu, vývoje a inovací je současně sekretariátem Rady pro výzkum a vývoj	7,1	Zákon č. 130/2002 Sb.	
MŠMT	16	Odbor 31: 5 prac., Odbor 32: 11 pracovníků		Zákon č. 130/2002 Sb.	
Celk.	30				
CELK.	248,1				

MŠMT	1P	Program regionální a mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji (Národní program výzkumu a vývoje)	2004	2008	80 405	81 045	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MŠMT	2B	Zdravý a kvalitní život (TP2-tématický program NPV II)	2006	2011	469 093	337 504	488 000	342 724	449 000	308 156	415 000	135 950	0	0	0	0
MŠMT	2C	Informační technologie pro znalostní společnost (TP3-tématický program NPV II)	2006	2011	142 079	55 661	160 000	52 351	150 000	37 612	145 000	15 767	0	0	0	0
MŠMT	2D	Sociálně-ekonomický rozvoj české společnosti (TP4-tématický program NPV II)	2006	2011	44 684	44 684	36 342	36 342	32 000	36 887	30 000	17 033	0	0	0	0
MŠMT	2E	Lidské zdroje (PP1-průřezový program NPV II)	2006	2011	75 563	45 244	100 658	0	92 000	0	85 000	0	0	0	0	0
MŠMT	2G	Podpora přípravy a realizace národní politiky včetně technické pomoci (PP3-průřezový program NPV II)	2006	2011	7 206	0	10 000	0	10 000	0	8 000	0	0	0	0	0
MŠMT	LC	Centra základního výzkumu	2005	2011	511 053	511 053	505 783	505 783	315 465	315 465	50 000	35 510	0	0	0	0
MŠMT	VZ	Informační zdroje pro výzkum a vývoj	2009	2013	0	0	150 000	0	150 000	0	150 000	0	150 000	150 000	0	0
MZ	1A	Zdraví obyvatel (Národní program výzkumu a vývoje)	2004	2009	55 742	24 231	66 215	14 767	0	0	0	0	0	0	0	0
MZ	NR	Resortní program výzkumu a vývoje - MZ	2004	2009	532 297	466 836	585 528	306 944	0	0	0	0	0	0	0	0
MZ	NS	Resortní program výzkumu II na léta 2007-2011	2007	2011	158 305	0	211 073	0	292 490	0	268 880	0	0	0	0	0
MZ	NT	Resortní program výzkumu III na léta 2010-2018	2010	2015	0	0	0	0	641 558	0	n/a ⁵⁾	0	n/a ⁵⁾	n/a ⁵⁾	n/a ⁵⁾	n/a ⁵⁾
MŽP	SM	Životní prostředí a ochrana přírodních zdrojů (TP1/DP4)	2003	2008	4 596	4 596	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MŽP	SN	Racionální využití energie a obnovitelné přírodní zdroje (TP4/DP3)	2003	2008	17 971	17 971	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MŽP	SP	Resortní program výzkumu v působnosti MŽP	2007	2013	217 051	113 187	268 866	115 596	295 752	123 200	382 000	94 833	320 000	280 000	0	0
CELKEM					6 473 568	5 179 405	7 260 627	3 724 643	6 545 649	1 505 808	3 694 476	583 487	2 449 000	2 212 000	1 800 000	1 450 000

¹⁾ PP - programy výzkumu a vývoje poskytovatelů, NPV - Národní programy výzkumu

²⁾ dle usnesení vlády ze dne 23. 5. 2007 č. 564

³⁾ dle IS VaV - CEP - přecházející závazky (sledovány do r. 2011)

⁴⁾ dle příslušných usnesení vlády, kterými byly programy schváleny, nebo dle předložených (doposud vládou neschválených) návrhů programů

⁵⁾ o programech není doposud nic známo, nebyly zatím Radě předloženy ke stanovisku

ZELENÁ KNIHA

VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ

V ČESKÉ REPUBLICE

TEXTOVÁ ČÁST

Technologické centrum Akademie věd ČR
Leden 2008

ZELENÁ KNIHA

VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ

V ČESKÉ REPUBLICE

ANALYTICKÁ ČÁST

*Technologické centrum Akademie věd ČR
Leden 2008*